

28.5.2026

Vero-osasto

Selvitysmuistio

Ahvenanmaan veropoikkeuksista johtuvia mantereen ja Ahvenanmaan välisiä tavaralähetystyksiä koskevien vaikutusten mahdollisia helpotuksia selvittävä työryhmä

Sisällys

1.	Työryhmän tehtävä ja muistion tausta	5
2.	Ahvenanmaan veropoikkeus	6
2.1.	Ahvenanmaan pöytäkirja	6
2.2.	Arvonlisäverodirektiivin ja -lain säännökset	7
2.3.	Tullilainsäädäntö	9
3.	Välillisen verotuksen kysymykset	10
3.1.	Verorajan yli tapahtuvan myynnin käsittely kotimaan myyntinä	10
3.2.	Vähäarvoisten tavaroiden maahantuonnin verovapaus	11
3.3.	Arvonlisäveron palautukset toisista jäsenvaltioista	11
3.4.	Verorajan yli vuokratut tavarat	12
3.5.	Virheestä johtuva kaksinkertainen verotus	12
4.	Tullimuodollisuuksiin liittyvät kysymykset	13
4.1.	Täydentävä ilmoitus	13
4.2.	Moninimikkeisten tulli-ilmoitusten yksinkertaistaminen	18
4.3.	Oma-aloitteinen määrääminen	19
4.4.	Yksityishenkilöiden tuontien vapauttaminen ilmoitusvelvollisuudesta ja verosta	22
4.5.	Tavaroiden palautus	23
4.6.	Kansallinen verorajailmoitus	24
4.7.	Viennin poistumisen vahvistaminen	25
4.8.	Laboratorionäytteet	27
4.9.	Väliaikainen maahantuonti ja vakuudet	27
4.10.	Keskitetty vientiselvitys	29
4.11.	Tulli-ilmoitusten antaminen toisen maan tullausjärjestelmään	30
5.	Muut asiat	31
6.	Verorajalla sovellettavat vero- ja tullilainsäädännön yksinkertaistukset	32
7.	Lausuntopalaute kevään 2026 lausuntokierrokselta	34
8.	Johtopäätökset	35
9.	Unionin tullireformi ja Ahvenanmaan verorajalla noudatettavat tullimuodollisuudet	37

Ahvenanmaan veropoikkeuksista johtuvia mantereen ja Ahvenanmaan välisiä tavaralahetyksiä koskevien vaikutusten mahdollisia helpotuksia selvittävä työryhmä

Asettaminen	<p>Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan laajassa yhteistyössä selvitetään veropoikkeuksesta johtuvia vaikutuksia mantereen ja Ahvenanmaan välisissä (posti- ja tavara) lähetyksissä.</p> <p>Valtiovarainministeriö asettaa työryhmän selvittämään veropoikkeuksesta johtuvia vaikutuksia Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä posti- ja tavaralahetyksissä sekä mahdollisuuksia sujuvoittaa tavaralahetyksiä koskevia verotus- ja tullimenettelyitä ja keventää menettelyiden aiheuttamaa hallinnollista taakkaa.</p>
Toimikausi	1.12.2025–31.5.2026.
Tausta	<p>Suomen EU-liittymissopimuksen liitepöytäkirjan nojalla Ahvenanmaan maakunta ei kuulu välillisen verotuksen osalta EU:n veroalueeseen. Tämän johdosta tavaroiden myynti EU:n veroalueelta Ahvenanmaan maakuntaan on EU:n verolainsäädännön mukaan arvonlisäverotonta ja tuonti Ahvenanmaalta verollista. Ahvenanmaan maakunta kuuluu kuitenkin EU:n tulliliiton tullialueeseen. Verotuksen toimittamisen ja valvomisen takia tulee unionin vero- ja tullilainsäädännön mukaan EU:n veroalueen ja Ahvenanmaan maakunnan välillä, ns. verorajan yli, kuljetettaviin tavarihin soveltaa EU:n tullilainsäädännön edellyttämiä tullimuodollisuuksia ja EU:n verolainsäädännön mukaisia menettelyitä.</p> <p>Verovalvonnan edellyttämistä tullimenettelyistä säädetään EU:n yksinomaiseen toimivaltaan kuuluvassa suoraan sovellettavassa tullilainsäädännössä. EU:ssa sovellettavasta arvonlisäverojärjestelmästä säädetään jäsenvaltioita sitovasti arvonlisäverodirektiivissä (2006/112/EY).</p>
Tehtävä	Työryhmä selvittää EU:n lainsäädännön puitteissa olevia keinoja, voitaisiinko nykyisiä vero- tai tullisäännöksiä taikka verotus- tai tullimenettelyitä kehittää siten, että veropoikkeuksesta johtuvat vaikutukset mantereen ja Ahvenanmaan

2 (2)

maakunnan välisissä posti- ja tavaralähetyksissä saataisiin vähenemään taikka menettelyt saataisiin nykyistä sujuvammiksi.

Työryhmä voi kuulla Ahvenanmaan maakunnan hallituksen edustajia, verorajakaupan ja -tavaraliikenteen toimijoita sekä muita asiantuntijoita.

Työryhmä kirjaa ylös käsitellyt ongelmat ja mahdolliset ratkaisuehdotukset.

Organisointi

Työryhmän jäsenet:

Tuula Karjalainen, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö, puheenjohtaja

Ismo Mäenpää, hallitusneuvos, valtiovarainministeriö

Jukka Kekkonen, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö

Risto Sakki, lainsäädäntöneuvos, valtiovarainministeriö

Jonas Storm, erityisasiantuntija, Verohallinto

Jenni Kommio, lakimies, Tulli

Maud Wickström, tullilylitarkastaja, Tulli

Kustannukset

Työryhmän työ tehdään virkatyönä eikä kokouksista makseta palkkioita. Kukin organisaatio vastaa edustajiensa kustannuksista. Muut työryhmän työstä aiheutuvat kustannukset maksetaan momentilta 28.01.01.

Valtiovarainministeri

Riikka Purra

Osastopäällikkö,
ylijohtaja

Terhi Järvikare

Jakelu

Puheenjohtaja ja jäsenet

Tiedoksi

Valtiovarainministeriö

Tulli

Verohallinto

Ahvenanmaan maakunnan hallitus

1. Työryhmän tehtävä ja muistion tausta

Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelman mukaan selvitetään laajassa yhteistyössä veropoikkeuksesta johtuvia vaikutuksia mantereen ja Ahvenanmaan välisissä (posti- ja tavara) lähetyksissä¹ (hanke VM058:00/2024²).

Valtiovarainministeriö asetti 17.11.2025 työryhmän³ selvittämään veropoikkeuksesta johtuvia vaikutuksia Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä posti- ja tavaralähetyksissä sekä mahdollisuuksia sujuvoittaa tavaralähetyksiä koskevia verotus- ja tullimenettelyitä ja keventää menettelyiden aiheuttamaa hallinnollista taakkaa. Työryhmän toimikausi on 1.12.2025–31.5.2026.

Työryhmä on selvittänyt EU:n lainsäädännön puitteissa olevia keinoja, voitaisiinko nykyisiä vero- tai tullisäännöksiä taikka verotus- tai tullimenettelyitä kehittää siten, että veropoikkeuksesta johtuvat vaikutukset mantereen ja Ahvenanmaan maakunnan välisissä posti- ja tavaralähetyksissä saataisiin vähenemään taikka menettelyt saataisiin nykyistä sujuvammiksi.

Selvitystyötä varten Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta tiedusteltiin 26.9.2025 sitä, mitkä maakunnan hallituksen näkemyksen mukaan ovat ne veropoikkeuksesta johtuvat vaikutukset, jotka mantereen ja Ahvenanmaan välisissä (posti- ja tavara) lähetyksissä aiheuttavat nykyisin eniten ongelmia maakunnan hallinnolle, elinkeinoelämälle tai asukkaille. Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta pyydettiin myös perusteltuja ehdotuksia siitä, kuinka nykyisiä tulli- tai verosäännöksiä taikka tulli- tai verotusmenettelyitä voitaisiin kehittää siten, että veropoikkeuksesta johtuvat vaikutukset mantereen ja Ahvenanmaan välisissä (posti- ja tavara) lähetyksissä saataisiin poistettua tai vähenemään taikka menettelyt saataisiin nykyistä sujuvammiksi. Lausunnon antoivat Ahvenanmaan maakunnan hallitus (9.12.2025), Ålands Näringsliv rf (24.11.2025) ja Företagarna på Åland rf (3.11.2025).

Työryhmä piti 3.2.2026 kuulemis- ja keskustelutilaisuuden, johon kutsuttiin kuultavaksi ja osallistui Anders Ekström (Ålands lagting), Svante Fagerlund ja Anna Holmström (Ahvenanmaan maakunnan hallitus), Ann-Catrin Nyholm (Mariehamns Parti Ab), Valteri Satomaa (Ålands Näringsliv rf), Johan Sundblom (Åland Post Ab) ja Mats Clemes (Transmar Ab).

Työryhmä laati huhtikuussa 2026 alustavan työryhmämuistion, johon kirjattiin työryhmälle esitetyt huomiot sekä työryhmän näkemyksiä ja ehdotuksia niihin.

¹ Pääministeri Petteri Orpon hallituksen ohjelma 20.6.2023, Liite C, Vero-politiikan linja; Selvitettäväksi asetettavat veromuutokset.

² [Selvitetään veropoikkeuksesta johtuvia vaikutuksia mantereen ja Ahvenanmaan välisissä \(posti- ja tavara\) lähetyksissä - Valtiovarainministeriö.](#)

³ [Työryhmä selvittää Ahvenanmaan ja muun Suomen välisten tavaralähetysten verotus- ja tullikäytäntöjen keventämistä - Valtiovarainministeriö](#) (hanke VM150:00/2025).

Alustava muistio lähetettiin kirjalliselle kuulemiskierrokselle edellä mainituille toimijoille ajalla 23.4.–8.5.2026. Lausunnon antoivat Ahvenanmaan maakunnan hallitus ja Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry (SHLL). Lausunnoissa suhtauduttiin alustavaan työryhmämuistioon myönteisesti.

Muistion tekstejä on täydennetty lausuntopalautteen perusteella. Työryhmän lopulliseen muistioon on myös lisätty lausuntopalautetta kuvaava jakso 7 sekä unionin tullireformia ja Ahvenanmaan verorajalla noudatettavia tullimuodollisuuksia käsittelevä jakso 9.

Työryhmän keskeiset johtopäätökset sisältyvät muistion jaksoon 8. Johtopäätöksissä on tuotu esiin muun ohella se, että Suomen EU-liittymissopimuksesta johtuvan Ahvenanmaan maakunnan erityisaseman seurauksena Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä on arvonlisä- ja valmisteverotusta koskeva veroraja. Johtopäätösten mukaan muun Suomen ja Ahvenanmaan väliset tuonti- ja vientimenettelyt on kuitenkin pyritty toteuttamaan niin sujuviksi kuin EU:n lainsäädännön puitteissa on nykyisin mahdollista.

2. Ahvenanmaan veropoikkeus

2.1. Ahvenanmaan pöytäkirja

Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehtyyn sopimukseen (SopS 103/94) liitetyn pöytäkirjan N:o 2 (jäljempänä Ahvenanmaan pöytäkirja) mukaan Ahvenanmaa jää arvonlisäveroa, valmisteveroa sekä muita välillisen verotuksen muotoja koskevan jäsenvaltioiden lainsäädännön yhdenmukaistamista koskevien EU:n säännösten soveltamisalan ulkopuolelle.

Veropoikkeuksen neuvottelemisen taustalla oli, että arvonlisä- ja valmisteverottoman matkustajamyynnin säilyttämistä pidettiin tärkeänä Ahvenanmaan liikenneyhteyksille ja sitä kautta maakunnan koko taloudelle (hallituksen esitys HE 184/1996 vp, s. 5). Veropoikkeus oli välttämätön verovapaan matkustajamyynnin säilyttämiselle, sillä yleinen verovapaa matkustajamyynti jäsenvaltioiden välisessä liikenteessä päättyi 30.6.1999.

Ahvenanmaan pöytäkirjan 2 artiklan b alakohdan mukaan veropoikkeus on kuitenkin ehdollinen. Sen tarkoituksena on elinkelpoisen paikallisen talouden ylläpitäminen Ahvenanmaalla, eikä se vaikuta kielteisesti unionin etuihin tai sen yhteisiin politiikkoihin. Jos komissio katsoo, että poikkeus ei enää ole perusteltu erityisesti rehellisen kilpailun tai omien varojen kannalta, se voi esittää neuvostolle poikkeuksen poistamista.

2.2. Arvonlisäverodirektiivin ja -lain säännökset

Arvonlisäverotusta on EU:ssa yhdenmukaistettu neuvoston direktiivillä 2006/112/EY (arvonlisäverodirektiivi). Arvonlisäverodirektiiviä sovellettaessa yhteisöllä ja yhteisön alueella tarkoitetaan sen 5 artiklan 2 kohdassa määriteltyä jäsenvaltioiden alueiden kokonaisuutta, pois lukien 6 artiklassa mainitut alueet. Arvonlisäverodirektiivin 6 artiklan 1 kohdan d alakohdan mukaan direktiiviä ei sovelleta yhteisön tullialueeseen kuuluvaan Ahvenanmaahan. Ahvenanmaata pidetään arvonlisäverodirektiivin mukaan siten arvonlisäverotuksessa kolmantena alueena, joka rinnastetaan kolmansiin maihin eli tullialueen ulkopuolisiin maihin.

Vaikka arvonlisäverodirektiiviä ei sovelleta Ahvenanmaalla, sillä on kuitenkin suuri vaikutus Ahvenanmaan ja muun Suomen väliseen tavaraliikenteeseen ja -kauppaan. Arvonlisäverodirektiivissä säädetään muun muassa maahantuonnin verotettavasta tapahtumasta, kun vapaassa liikkeessä oleva tavara saapuu yhteisöön kolmannelta alueelta (eli esimerkiksi Ahvenanmaalta muualle Suomeen) ja yhteisön ulkopuolelle lähetettyjen tai kuljetettujen tavaroiden verottomasta vientimyynnistä (eli esimerkiksi muualta Suomesta Ahvenanmaalle). Arvonlisäverodirektiivissä säädetään myös tullimenettelyjen soveltamisesta yhteisön ja kolmannen alueen (eli esimerkiksi Ahvenanmaan ja muun Suomen) välisessä tavaraliikenteessä.

Arvonlisäverodirektiivin 30 artiklan mukaan tavaroiden maahantuonnilla tarkoitetaan sellaisen tavaran saapumista yhteisöön, joka ei ole vapaassa liikkeessä perustamissopimuksen 24 artiklan mukaisesti. Tavaroiden maahantuontina pidetään lisäksi vapaassa liikkeessä olevan tavaran saapumista yhteisöön kolmannelta alueelta, joka kuuluu yhteisön tullialueeseen.

Arvonlisäverodirektiivin 146 artiklan 1 kohdan a ja b alakohtien mukaan jäsenvaltioiden on vapautettava verosta a) sellaisten tavaroiden luovutukset, jotka myyjän toimesta tai tämän puolesta lähetetään tai kuljetetaan yhteisön ulkopuolelle, ja b) jäsenvaltion alueelle sijoittautumattoman hankkijan toimesta tai tämän puolesta yhteisön ulkopuolelle lähetettyjen tai kuljetettujen tavaroiden luovutukset, lukuun ottamatta hankkijan itse kuljettamia tavaroita, jotka käytetään huvialusten ja yksityislentokoneiden tai muiden yksityiskäytössä olevien kulkuneuvojen varustamiseen, polttoaineen tankkaukseen ja varastojen täydennykseen.

Unionin tuomioistuimen tuomiossa C-653/18 (Unitel) todetaan, että arvonlisäverodirektiivin 146 artiklan 1 kohdan a ja b alakohdissa tarkoitettulla vapautuksella pyritään takaamaan kyseessä olevien tavaroiden luovutuksen verottaminen niiden määränpäässä eli paikassa, jossa tuotteet kulutetaan. Tavarain viennin katsotaan toteutuneen ja luovutus vientiin voidaan vapauttaa verosta silloin, kun omistajalle kuuluva määräysvalta tavaraan on siirtynyt hankkijalle ja kun luovuttaja osoittaa, että tavara on lähetetty tai kuljetettu unionin

ulkopuolelle, ja kun se on lähettämisen ja kuljetuksen johdosta fyysisesti poistunut unionin alueelta. (tuomion kohdat 20 ja 21)

Unionin tuomioistuimen tuomiossa C-656/19 (BAKATI PLUS) todetaan, että viennin verovapautuksen soveltaminen ei riipu verovelvollisella olevan valinnanmahdollisuuden käyttämisestä, koska tällainen vapautus on lähtökohtaisesti automaattinen, kun tätä koskevat aineelliset edellytykset täyttyvät (tuomion kohta 85).

Arvonlisäverodirektiivin 274–280 artikloissa säädetään tullimuodollisuuksista ja -menettelyistä, joita sovelletaan vapaassa liikkeessä olevien tavaroiden tuontiin ja vientiin yhteisön ja sen tullialueeseen kuuluvan kolmannen alueen välillä. Vapaassa liikkeessä olevien tavaroiden maahantuontiin yhteisön tullialueeseen kuuluvalla, mutta kolmantena alueena pidettävältä alueelta on sovellettava yhteisön voimassa olevissa tavaroiden maahantuontia yhteisön tullialueelle koskevissa tullisäännöksissä säädettyjä muodollisuuksia (arvonlisäverodirektiivin 274 ja 275 artiklat). Lisäksi sellaisten vapaassa liikkeessä olevien tavaroiden vientiin, jotka on lähetetty tai kuljetettu jäsenvaltiosta yhteisön tullialueeseen kuuluvalla, mutta kolmantena alueena pidetylle alueelle, on sovellettava yhteisön voimassa olevissa tavaroiden vientiä yhteisön tullialueen ulkopuolelle koskevissa tullisäännöksissä säädettyjä muodollisuuksia (arvonlisäverodirektiivin 278 ja 279 artikla).

Arvonlisäverodirektiivi ei anna jäsenvaltioille mahdollisuutta poiketa näistä vaatimuksista.

Arvonlisäverodirektiivi on Suomessa pantu täytäntöön arvonlisäverolailla (1501/1993). Lähtökohtaisesti Ahvenanmaalla sovelletaan samaa arvonlisäverolainsäädäntöä kuin muualla Suomessa. Ahvenanmaata koskevista poikkeuksista arvonlisäverolain säännöksiin säädetään Ahvenanmaan maakuntaa koskevista poikkeuksista arvonlisävero- ja valmisteverolainsäädäntöön annetussa laissa (1266/1996, jäljempänä erillislaki).

Arvonlisäverolainsäädännön esitöissä todetaan, että vaikka Ahvenanmaan maakunnan erityisasema mahdollistaa periaatteessa yhteisön arvonlisäverolainsäädännöstä poikkeavan lainsäädännön soveltamisen Ahvenanmaalla, sovelletaan siellä verorajamenettelystä aiheutuvia poikkeuksia lukuun ottamatta samaa arvonlisäverolainsäädäntöä kuin muualla Suomessa. Ahvenanmaan jättämisellä veroharmonisoinnin ulkopuolelle ei ole ollut tarkoitus luoda kilpailuhäiriöitä eikä saavuttaa perusteetonta etua. (HE 102/1999 vp, s. 5)

Koska Ahvenanmaa ei ole osa EU:n arvonlisävero- ja valmisteveroaluetta, Ahvenanmaan ja muun Suomen sekä muun EU:n välillä on veroraja. Verorajan takia tavaroiden myynti yhteisöstä Ahvenanmaalle on arvonlisäverotonta vientiä ja tuonti Ahvenanmaalle on verollista maahantuontia. Sama koskee vastaavasti tavaroiden myyntiä ja tuontia Ahvenanmaalta esimerkiksi muualle Suomeen.

Jotta verotus ja verovalvonta toteutuvat EU-lainsäädännön mukaisesti, Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä tavaraliikenteessä on noudatettava EU:n tullimuodollisuuksia ja veromenettelyjä. Arvonlisäverolain 217 a §:ssä säädetään, että mitä tullilainsäädännössä säädetään yhteisön tullialueelta vietävää tavaraa koskevista muodollisuuksista, sovelletaan myös yhteisön tullialueelle, mutta yhteisön veroalueen ulkopuolelle yhteisön veroalueelta vietävään tavaraan. Vastaavasti erillislain 26 §:ssä säädetään, että mitä arvonlisäverolain 217 a §:ssä säädetään, sovelletaan myös Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen tai toiseen jäsenvaltioon tapahtuvaan vientiin.

2.3. Tullilainsäädäntö

Tavaroiden vientiin ja tuontiin unionin tullialueen ja kolmansien maiden välillä sovelletaan yhteistä tullitariffia ja tullimenettelyitä. Tullialueen sisällä unionitavarat voivat liikkua vapaasti ilman tullimuodollisuuksia ja tullimaksuja. Unionin tullikoodeksista annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 952/2013 (jäljempänä unionin tullikoodeksi) 4 artiklan 1 kohdan mukaan Suomi, mukaan lukien Ahvenanmaa, kuuluu unionin tullialueeseen. Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä tavaraliikenteessä on siten lähtökohtaisesti kyse unionitavaroista.

Arvonlisäverodirektiivi edellyttää kuitenkin tullimuodollisuuksien soveltamista Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä tavaraliikenteessä. Koska kyse on unionin sisäisessä tavaraliikenteessä kuljetettavista unionitavaroista ja ensi sijassa niitä koskevan verotuksen varmistamisesta, on pidetty perusteltuna sekä rajata sovellettavien tullisäännösten alaa että säätää yksinkertaistuksista sovellettaviin tullimuodollisuuksiin.

Unionin tullikoodeksin 1 artiklan 3 kohdan mukaan tiettyjä tullilainsäädännön säännöksiä, muun muassa siinä säädettyjä yksinkertaistuksia, sovelletaan unionitavaroiden kauppaan, jota käydään arvonlisävero- tai valmisteverodirektiivin (2006/112/EY ja 2008/118/EY) soveltamisalaan kuuluvien unionin tullialueen osien ja näiden säännösten soveltamisalan ulkopuolisten tullialueen osien välillä, tai kauppaan, jota käydään näiden säännösten soveltamisalan ulkopuolisten tullialueen osien välillä.

Komissiolle on unionin tullikoodeksin 2 artiklalla siirretty valta antaa delegoituja säädöksiä sellaisten tullilainsäädännön säännösten määrittämiseksi ja yksinkertaistamiseksi, jotka koskevat 1 artiklan 3 kohdassa tarkoitettua unionitavaroiden kaupassa sovellettavia tulli-ilmoituksia, tullioikeudellista asemaa koskevia todisteita ja unionin sisäisen passitusmenettelyn käyttöä, edellyttäen ettei se vaikuta kyseisten verotustoimenpiteiden asianmukaiseen soveltamiseen. Kyseisissä säädöksissä voidaan käsitellä sellaiseen unionitavaroiden kauppaan liittyviä erityisiä olosuhteita, joissa osallisena on vain yksi jäsenvaltio. Näistä on

säädetty komission tullikoodeksin nojalla antamassa delegoidussa asetuksessa (EU) 2015/2446 (jäljempänä delegoitu asetus).

3. Välillisen verotuksen kysymykset

3.1. Verorajan yli tapahtuvan myynnin käsittely kotimaan myyntinä

Ahvenanmaan maakunnan hallitus ja Företagarna på Åland rf ovat lausunnoissaan (9.12.2025 ja 3.11.2025) nostaneet esiin kysymyksen, miksi tavaran myyntiä Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä ei voida käsitellä verollisena myyntinä, kuten myyntiä, joka tapahtuu vain Ahvenanmaan tai muun Suomen sisällä.

Syy sille, miksi tavaran myyntiä verorajan yli ei voida käsitellä verollisena kotimaan myyntinä on, että arvonnäverodirektiivi ei mahdollista sitä, että tullimuodollisuudet tai maahantuonti verotettavana tapahtumana poistettaisiin. Lisäksi unionin tuomioistuimen oikeuskäytännön mukaan, kun tavaraa myydään yhteisön ulkopuolelle, verottoman viennin vapautus soveltuu, kun tätä koskevat aineelliset edellytykset täyttyvät. Myyntiä, joka täyttää verottoman viennin aineelliset edellytykset, ei voi kansallisesti säätää verolliseksi.

Ehdotettu menettely oli Suomen EU-jäsenyyden alkuvaiheessa käytössä, mutta siitä jouduttiin luopumaan, koska se ei ollut EU-lainsäädännön mukainen. Hallituksen esityksessä (HE 335/1994 vp, s. 3) ehdotettiin alun perin, että Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välinen verotusmenettely säilytettäisiin mahdollisimman yksinkertaisena. Tavoitteena oli välttää verorajan aiheuttamat hallinnolliset rasitteet säätämällä erillinen laki maakunnassa sovellettavasta arvonnä- ja valmisteverotuksesta. Esityksen mukaan tavaroiden ja palvelujen myyntiin sekä siirtoihin sovellettaisiin samoja menettelyjä kuin maan sisäisessä verotuksessa, vaikka Ahvenanmaa olikin suhteessa yhteisöön kolmannen alueen asemassa.

Menettelystä tehtiin kuitenkin Euroopan komissiolle kantelu, jonka jälkeen todettiin, että Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisten myyntien ja tavarasiirtojen arvonnävero- ja valmisteverokohtelu ei ollut yhteisölainsäädännön mukainen. Verorajan puuttumisen voitiin väittää vääristävän kilpailua, koska Ahvenanmaan ja muun Suomen välisen kaupan verokohtelu oli yksinkertaisempaa ja johti eräissä tilanteissa edullisempaan lopputulokseen kuin Ahvenanmaan ja muun yhteisön välisen kaupan verokohtelu. Ahvenanmaan verokohtelun saattamiseksi yhteisölainsäädännön edellyttämään tilaan ehdotettiin, että Ahvenanmaan ja muun Suomen välille säädetään yhteisölainsäädännön edellyttämä veroraja. (HE 184/1996 vp, s. 19)

Alkuperäinen laki arvonnä- ja valmisteverotuksen toimittamisesta Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä suhteissa (1485/1994) oli voimassa

1.1.1995 alkaen. Se kuitenkin kumottiin 1.3.1997 erillislailla, jonka myötä veroraja Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä tuli voimaan.

3.2. Vähäarvoisten tavaroiden maahantuonnin verovapaus

Enintään 22 euron arvoisten tavaroiden maahantuonti oli arvonlisäverolain mukaan verotonta 1.7.2021 saakka. Verovapaus perustui neuvoston direktiivin 2009/132/EY 23 artiklaan, mutta se poistettiin neuvoston direktiivillä (EU) 2017/2455, jolla kumottiin aiemman direktiivin IV osasto. Ålands Näringsliv rf on todennut lausunnossaan (24.11.2025), että verovapaus olisi ollut mahdollista säilyttää Ahvenanmaalla tapahtuvassa maahantuonnissa.

Verovapaus antoi kilpailuetua yhteisön ulkopuoliselle myynnille suhteessa yhteisön sisäiseen myyntiin. Verovapaus aiheutti myös jäsenvaltioille verotulojen menetyksiä. Jos verovapaus olisi säilytetty Ahvenanmaalla tapahtuvassa tuonnissa, se olisi asettanut Ahvenanmaan ulkopuolelta tapahtuvan myynnin edullisempaan asemaan suhteessa Ahvenanmaan sisäiseen myyntiin. Tämä olisi ollut vastoin veropoikkeuksen tavoitetta eli Ahvenanmaan elinkelpoisen paikallisen talouden ylläpitämistä. Verovapauden säilyttäminen ei ollut perusteltua myöskään yhdenmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden vuoksi.

Tuonnin verovapauden poistamisen yhteydessä maahantuotavien tavaroiden etämyynnille, jossa tavarat sisältyvät todelliselta arvoltaan enintään 150 euron lähetyksiin, luotiin vapaaehtoinen yhden yhteyspisteen rekisteröinti-, ilmoitus- ja maksujärjestelmä (tuontijärjestelmä, engl. Import One-Stop Shop, IOSS). Järjestelmää käytettäessä tavaroiden maahantuonti on verotonta, mutta itse myynti verotetaan kulutusjäsenvaltiossa. Ostajat maksavat arvonlisäveron ostohintaan sisältyvänä myyjälle osto tehdessään. Menettelyllä helpotettiin maahantuojina toimivien yksityishenkilöiden hallinnollista taakkaa. Järjestelmää laajennettiin kansallisesti koskemaan myös Ahvenanmaalle suuntautuvaa etämyyntiä, silloin kun tavarantoimitus tapahtuu Ahvenanmaalla.

3.3. Arvonlisäveron palautukset toisista jäsenvaltioista

Företagarna på Åland rf on nostanut lausunnossaan (3.11.2025) esiin, että ahvenanmaalaiset elinkeinonharjoittajat eivät voi hakea arvonlisäveron palautusta toisista jäsenvaltioista sähköisesti OmaVeron kautta, vaan heidän täytyy noudattaa kunkin jäsenvaltion kansallisia menettelyjä, kun he hakevat palautuksia.

Se, miksi Ahvenanmaan maakuntaan sijoittautunut elinkeinonharjoittaja ei voi hakea palautusta toisesta jäsenvaltiosta OmaVeron kautta, johtuu arvonlisäverodirektiivin alueellisista rajauksista. Ahvenanmaa ei ole osa yhteisöä, eikä pelkästään sinne sijoittautunut elinkeinonharjoittaja siten ole sijoittautunut yhteisöön.

Yhteisöön sijoittautuneet elinkeinonharjoittajat käyttävät arvonlisäverodirektiivin 171 artiklan 1 kohdan mukaan neuvoston direktiivin 2008/9/EY mukaista palautusjärjestelmää, joka on harmonisoitu ja toimii yhtenäisen sähköisen portaalin kautta. Elinkeinoharjoittajat, jotka eivät ole sijoittautuneet yhteisöön, käyttävät sen sijaan arvonlisäverodirektiivin 171 artiklan 2 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan kolmannentoista neuvoston direktiivin 86/560/ETY mukaista palautusmenettelyä.

Kolmannentoista neuvoston direktiivin 86/560/ETY mukainen palautusmenettely ei perustu yhtenäiseen EU:n laajuiseen sähköiseen portaaliin. Hakemus on tehtävä sen jäsenvaltion veroviranomaiselle, josta arvonlisäveroa haetaan takaisin, ja palautuksen hakijan on noudatettava kyseisen maan omia menettelysääntöjä. Suomella ei siten ole kansallisella lainsäädännöllä mahdollisuutta vaikuttaa siihen, mitä palautusmenettelyä ahvenanmaalaisen elinkeinonharjoittajan on noudatettava.

3.4. Verorajan yli vuokratut tavarat

Företagarna på Åland rf on lausunnossaan (3.11.2025) todennut, että vuokratuista koneista on maksettava arvonlisävero paitsi kuukausivuokrasta, myös koko koneen arvosta. Tämä viitanee tilanteeseen, jossa tavara vuokrataan siten, että se kuljetetaan vuokrauksen seurauksena verorajan yli.

Tässä asiassa on kyse arvonlisäverojärjestelmän ominaisuudesta. Arvonlisäverolain 1 §:n 1 momentin 1 ja 2 kohtien mukaan arvonlisäveroa suoritetaan valtiolle liiketoiminnan muodossa Suomessa tapahtuvasta tavarantoiminnan myynnistä ja Suomessa tapahtuvasta tavarantoiminnan maahantuonnista. Kun tavaraa vuokrataan Ahvenanmaan ja muun Suomen tai muiden maiden välisen verorajan yli, arvonlisäverotuksessa syntyy siten kaksi erilaista verotettavaa tapahtumaa: vuokrauspalvelun myynti ja tavarantoiminnan maahantuonti.

On kuitenkin huomioitava, että jos vuokrasopimus sisältää ehtoja tavarantoiminnan lunastamisesta, esimerkiksi velvollisuuden lunastaa tavara vuokrauksen päätyttyä, kyse ei ole arvonlisäverotuksessa palvelun myynnistä, vaan kokonaisuudessaan tavarantoiminnan myynnistä. Tällöin tilanteeseen sovelletaan vain tavarantoiminnan vienti- ja tuontisääntöjä.

3.5. Virheestä johtuva kaksinkertainen verotus

Ahvenanmaan maakunnanhallitus on tuonut lausunnossaan (9.12.2025) esille ongelmat, jotka liittyvät kaksinkertaiseen verotukseen. Tavaraa on esimerkiksi voitu myydä muualta Suomesta Ahvenanmaalle siten, että myyjä ei ole soveltanut myyntiin viennin verovapautta. Tämä on johtanut tilanteisiin, joissa veroa on maksettu kahdesti: osana myyntihintaa ja uudelleen maahantuonnin yhteydessä.

Lisäksi tavaraa on saatettu tilata myyjältä, joka käyttää tuontijärjestelmää. Tällöin vero on sisältynyt tavarahan hintaan, mutta jos lähetys on jouduttu tulliselvittämään normaalissa menettelyssä, vero on peritty maahantuonnin yhteydessä uudestaan.

Verohallinto on pyrkinyt ehkäisemään verorajan ylittävään myyntiin liittyviä ongelmia ohjeistamalla myyntien oikeasta arvonlisäverokäsittelystä. Varsinaista lainsäädännöllistä kaksinkertaista verotusta ei ole, vaan ongelma johtuu siitä, että myyjä on virheellisesti käsitellyt vientimyynnin verollisena. Verohallinto on myös ohjeistanut, että jos myyjän antama lasku on arvonlisäveron osalta virheellinen, ostajan on pyydettävä myyjältä korjattu lasku. Ostajalla ei ole vähennysoikeutta virheellisen laskun perusteella. Myyjän puolestaan on annettava korjattu lasku, jos alkuperäinen lasku on ollut virheellinen.

Tuontijärjestelmään liittyvät ongelmat koskevat myös muualla Suomessa asuvia kuluttajia. Jos lähetysten tiedot ovat puutteelliset, ostajan on lähtökohtaisesti tulliselvitettävä tavarat itse. Väärinkäytösten riskin vuoksi myyjän ei tule luovuttaa ostajalle IM-tunnustaan. Tämän vuoksi ostajan on maksettava maahantuonnin vero uudelleen, jos lähetysten tiedoissa on puutteita. Kaksinkertaisen verotuksen poistamiseksi myyjän on palautettava ostajalta peritty vero, eikä myyntiä arvonlisäverolain 134 §:n 2 momentin mukaan enää ilmoiteta tuontijärjestelmässä. Kaksinkertaisen verotuksen poistamiseksi on näissä tilanteissa siis jo säädetty menettely.

Tuontijärjestelmää sovelletaan maahantuotavien tavaroiden etämyyntiin, kun tavarahan kuljetus päättyy Ahvenanmaalle ja tavara luovutetaan siellä vapaaseen liikkeeseen. Jos tavara saapuu unioniin muualla kuin Ahvenanmaalla, se on asetettava passitusmenettelyyn perille saapumiseen saakka. Jos tavara kuitenkin luovutetaan vapaaseen liikkeeseen jo muualla Suomessa tai toisessa jäsenvaltiossa, kyse on tavallisesta verollisesta maahantuonnista tavarahan saapussa Ahvenanmaalle.

4. Tullimuodollisuuksiin liittyvät kysymykset

4.1. Täydentävä ilmoitus

Ålands Näringsliv rf on lausunnossaan (24.11.2025) kysynyt, missä olosuhteissa unionin tullikoodeksin 167 artiklan täydentävästä ilmoituksesta voidaan luopua ja millä tavoin delegoidun asetuksen 55 artiklan edellytykset voidaan täyttää.

Unionin tullikoodeksin 166 artiklan 2 kohdan mukaan artiklan 1 kohdassa tarkoitetun yksinkertaistetun ilmoituksen säännöllinen käyttö edellyttää tulliviranomaisten antamaa lupaa.

Lisäksi delegoidun asetuksen 145 artiklassa säädetään yksinkertaistettujen tulli-ilmoitusten säännöllistä käyttöä koskevan luvan edellytyksistä. Komission

täytäntöönpanoasetuksessa (EU) 2015/2447 (jäljempänä täytäntöönpanoasetus) on tiettyjä tarkentavia säännöksiä:

- 223 artikla tariffikiintiön hallinnoinnista yksinkertaistettujen tulli-ilmoitusten osalta,
- 224 artikla: Kun tavarat on asetettu johonkin tullimenettelyyn yksinkertaistetun ilmoituksen perusteella, koodeksin 163 artiklan 2 kohdassa tarkoitetut täydentävät asiakirjat on annettava tulliviranomaisille ennen tavaroiden luovutusta.

Unionin tullikoodeksin 182 artiklan 1 kohdan mukaan tulliviranomaiset voivat hakemuksesta antaa henkilölle luvan antaa tulli-ilmoitus, myös yksinkertaistettu ilmoitus, ilmoittajan kirjanpitoon tehtävänä merkintänä edellyttäen, että tämän ilmoituksen tiedot ovat tulliviranomaisten käytettävissä ilmoittajan sähköisessä järjestelmässä sinä ajankohtana, kun tulli-ilmoitus annetaan ilmoittajan kirjanpitoon tehtävällä merkinnällä.

Unionin tullikoodeksin 182 artiklan 2 kohdan mukaan tulli-ilmoitus katsotaan hyväksytyksi sinä hetkenä, jona tavarat merkitään ilmoittajan kirjanpitoon.

Unionin tullikoodeksin 182 artiklan 3 kohdan mukaan tulliviranomaiset voivat hakemuksesta luopua tavaroiden esittämisestä koskevasta vaatimuksesta. Tässä tapauksessa tavarat katsotaan luovutetuiksi sillä hetkellä, kun ne merkitään ilmoittajan kirjanpitoon.

Tästä vaatimuksesta voidaan luopua vain, jos kaikki seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) ilmoittaja on tulliyksinkertaistuksiin oikeutettu valtuutettu talouden toimija;
- b) tulliviranomaisen tiedossa olevat kyseisten tavaroiden luonne ja tavaravirrat antavat siihen aiheutta;
- c) valvovalla tullitoimipaikalla on pääsy kaikkiin tietoihin, joita se pitää tarpeellisina voidakseen tarvittaessa käyttää oikeuttaan tarkastaa tavarat;
- d) tavaroihin ei kirjanpitoon merkittäessä kohdistu enää kieltoja tai rajoituksia, jollei luvassa toisin määrätä.

Valvova tullitoimipaikka voi kuitenkin erityisissä tapauksissa pyytää esittämään tavarat.

Unionin tullikoodeksin 182 artiklan 4 kohdan mukaan edellytykset, joilla tavaroiden luovutus sallitaan, vahvistetaan sitä koskevassa luvassa.

Unionin tullikoodeksin 167 artiklan 1 kohdan ensimmäisen alakohdan mukaan edellä 166 artiklassa tarkoitetun yksinkertaistetun ilmoituksen tai 182 artiklan mukaisen ilmoittajan kirjanpitoon tehtävän merkinnän tapauksessa ilmoittajan on annettava erityisen määrääjän kuluessa toimivaltaiseen tullitoimipaikkaan täydentävä ilmoitus, joka sisältää kyseistä tullimenettelyä varten tarvittavat tiedot.

Edellä 166 artiklassa tarkoitetun yksinkertaistetun ilmoituksen tapauksessa tarvittavien täydentävien asiakirjojen on oltava ilmoittajan hallussa ja tulliviranomaisten käytettävissä tietyn määräajan kuluessa.

Täydentävä ilmoitus voi olla yleinen, jaksoittainen tai kokoava ilmoitus.

Unionin tullikoodeksin 167 artiklan 2 kohdan mukaan veloitteesta antaa täydentävä ilmoitus on luovuttava seuraavissa tapauksissa:

- a) kun tavarat asetetaan tullivarastointimenettelyyn;
- b) muissa erityisissä tapauksissa.

Unionin tullikoodeksin 167 artiklan 3 kohdan mukaan tulliviranomaiset voivat luopua täydentävän ilmoituksen vaatimisesta, kun seuraavat edellytykset täyttyvät:

- a) yksinkertaistettu menettely koskee tavaroita, joiden arvo ja määrä ovat tilastoinnin kynnyksarvon alapuolella;
- b) yksinkertaistetussa ilmoituksessa ovat jo kaikki tiedot kyseistä tullimenettelyä varten; ja
- c) yksinkertaistettua ilmoitusta ei anneta ilmoittajan kirjanpitoon tehtävänä merkintänä.

Unionin tullikoodeksin 167 artiklan 4 kohdan mukaan, tullikoodeksin 166 artiklassa tarkoitettua yksinkertaistettua ilmoitusta tai 182 artiklassa tarkoitettua ilmoittajan kirjanpitoon tehtävää merkintää ja täydentävää ilmoitusta pidetään yhtenä jakamattomana asiakirjana, joka tulee voimaan yksinkertaistetun ilmoituksen tapauksessa sinä päivänä, jona yksinkertaistettu ilmoitus hyväksytään 172 artiklan mukaisesti, ja ilmoittajan kirjanpitoon tehtävän merkinnän osalta sinä päivänä, jona kyseinen merkintä tehdään.

Unionin tullikoodeksin 167 artiklan 5 kohdan mukaan paikkaa, johon täydentävä ilmoitus on annettava, pidetään 87 artiklaa sovellettaessa paikkana, johon tullilmoitus on annettu.

Artiklan 3 kohdan a alakohdassa mainittu tilastoinnin kynnyksarvo oli ennen 1 000 euroa tai 1 000 netto-kg lähetystä kohti, mutta kynnyksarvo poistettiin samassa yhteydessä, kuin tilastolainsäädäntö uudistettiin 1.1.2022. Alle 1 000 euron lähetyksiä ei enää ole mahdollista jättää kokonaan tilastoimatta, ellei kyse ole tietyistä erityistavaroista (kuten diplomaattitavarat), jotka on listattu tilastolainsäädännössä. Erityisten veroalueiden, kuten Ahvenanmaan, osalta unionitavaroita koskevien tuonti-ilmoitusten tietoja ei käytetä ulkomaankaupan tilastointiin. Sen sijaan EU-viennin ilmoitustietoja käytetään tilastoinnissa.

Delegoidun asetuksen 146 artiklassa säädetään täydentävän ilmoituksen antamisen määräajoista ja 183 artiklassa säädetään vapautuksesta antaa täydentävä ilmoitus sellaisten tavaroiden osalta, joiden muu erityismenettely kuin

passitus on päätetty asettamalla ne seuraavaan erityismenettelyyn, joka ei ole passitus.

Täytäntöönpanoasetuksen 55 artiklan 5 kohdassa säädetään tietojen toimittamisesta tapauksessa, jossa täydentävän ilmoituksen antamisesta on luovuttu:

Jos täydentävän ilmoituksen antamista koskevasta veloitteesta luovutaan koodeksin 167 artiklan 3 kohdan mukaisesti tai täydentävä ilmoitus annetaan tai asetetaan saataville tämän asetuksen 225 artiklan mukaisesti, luvanhaltijan on lähetettävä komission vaatimat tiedot tulliviranomaisille vähintään kerran kuukaudessa tai tulliviranomaisten on poimittava kyseiset tiedot ilmoittajan järjestelmästä.

Tulliviranomaisten on viipymättä tallennettava kyseiset tiedot tämän asetuksen 56 artiklassa tarkoitettuun sähköiseen järjestelmään.

Komissiolle ilmoitettavilla tiedoilla tarkoitetaan käytännössä tietoja, jotka täydentävällä ilmoituksella olisi ilmoitettu, ja jotka tullilainsäädännön mukaan tulliviranomaisten on toimitettava komission ns. Surveillance-järjestelmään. Täytäntöönpanoasetuksen 55 artiklassa säädetään velvollisuudesta toimittaa tiedot. Komissiolle lähetettävät tiedot on lueteltu täytäntöönpanoasetuksen liitteissä 21-01, 21-02 ja 21-03. Verorajatuonti ei ole Surveillance-järjestelmän piirissä, sillä kyseessä on unionitavaran tuonti. Tällä hetkellä tulli-ilmoituksen sanomista valvonnan piirissä ovat H1, H7 ja B1 eli luovutus vapaaseen liikkeeseen ja vienti.

Unionin tullikoodeksin 166 ja 182 artiklan mukaisia yksinkertaistuksia on mahdollista soveltaa myös erityisen veroalueen, kuten Ahvenanmaan ja muun tullialueen välillä käydyssä kaupassa. Kaikki tuojat voivat antaa ilmoituksen yksivaiheisesti. Arvonlisäverovelvolliseksi rekisteröity tuoja voi antaa kansallisen verorajailmoituksen yksivaiheisesti tai kaksivaiheisella kausi-ilmoitusmenettelyllä. Kaksivaiheisessa ilmoittamisessa tuoja tekee tavaroiden vastaanottohetkellä kirjanpitomerkinnän ja lähettää Tullille kausi-ilmoituksen viimeistään seuraavan kalenterikuukauden lopussa. Arvonlisäverovelvolliseksi rekisteröityneen tuojan on myös tehtävä arvonlisäveroilmoitus Verohallinnolle. Tulli-ilmoitus on tehtävä myös silloin, kun yritys siirtää oman tavaran verorajan yli. Yritys on silloin sekä tuoja että viejä.

Tuoja kirjaa tavaran saapuneeksi ja pitää luetteloa saapuneista tavaroista esimerkiksi varastokirjanpidossa tai muussa kirjanpidossa. Muulle kirjanpidolle ei ole muotovaatimuksia, se voi olla esimerkiksi Excel-taulukko. Kirjanpito voi olla myös käsin kirjoitettu.

Kirjanpitomerkinnässä on oltava vähintään seuraavat tiedot:

- Esittämislmoituksen viitenumero, esittämisvaiheessa ilmoitettu kuljetusasiakirjan tai kauppalaskun tunnistetieto, tai muu tunnistetieto, jolla

esittämislmoitus on löydettävissä Tullin järjestelmästä (esim. ilmoituksen antotapa, ajankohta ja esittämislmoituksen antaja)

- Juokseva numero
- Päivä, jona kuljetusliike on luovuttanut tavarahan hallinnan vastaanottajalle. Kirjattu päivämäärä määrää sen kuukauden, joka ilmoitetaan kausi-ilmoituksella.

Jos tuoja ei saa kuljetusliikkeeltä tietoa esittämislmoituksesta, esittämislmoituksen antajaksi merkitään kirjanpidossa kuljetusliike, joka tavarahan on tuonut.

Jos tuoja on määrännyt tavarahan toimitettavaksi suoraan toiselle vastaanottajalle, tuoja on silti velvollinen kirjaamaan tavarahan saapuneeksi sinä päivänä, kun kuljetusliike on luovuttanut tavarahan hallinnan vastaanottajalle.

Kausi-ilmoitus (verorajailmoitus) tehdään Tullin sähköisessä Tulliselvityspalvelussa tai sanoma-asiointina viimeistään tuontikuukaudta seuraavan kuukauden viimeisenä päivänä. Kausi-ilmoituksella ilmoitetaan enintään kalenterikuukauden aikana yhdeltä myyjältä vastaanotettujen tavaroiden tiedot. Yhdellä kalenterikuukaudella voi olla useita ilmoituksia per myyjä. Sillä ei kuitenkaan ilmoiteta sellaisten tavaroiden tietoja, joista on jo annettu lähetyiskohtainen tulli-ilmoitus. Kausi-ilmoituksessa on ilmoitettava lisätietokoodi ”FITIJ – Tuonti kansallisen verorajan yli, ilmoitus jaksolta”. Sen kuvauksena ilmoitetaan se kuukausi, jolta ilmoitus annetaan. Myös postilähetyksistä, joissa vastaanottajana on arvonlisäverorekisteröity yritys, voi antaa kansallisen verorajailmoituksen kaksivaiheisena.

Tulli ei ole tunnistanut tilanteita, joissa täydentävän ilmoituksen antamisesta voitaisiin luopua. Unionin tullikoodeksin 167 artiklan 3 kohdan mukaan tulliviranomaiset voivat luopua täydentävän ilmoituksen vaatimisesta, kun seuraavat edellytykset täyttyvät: a) yksinkertaistettu menettely koskee tavaroita, joiden arvo ja määrä ovat tilastoinnin kynnsarvon alapuolella; b) yksinkertaistetussa ilmoituksessa ovat jo kaikki tiedot kyseistä tullimenettelyä varten; ja c) yksinkertaistettua ilmoitusta ei anneta ilmoittajan kirjanpitoon tehtävänä merkintänä. Kaikkien edellytysten on täytyttävä samanaikaisesti, jotta täydentävän ilmoituksen antamisesta voitaisiin luopua.

Ahvenanmaan verorajan osalta yksinkertaistettu ilmoitus annetaan käytännössä aina unionin tullikoodeksin 182 artiklan mukaisena kirjanpitoon tehtävänä merkintänä, jolloin täydentävän ilmoituksen antamisesta ei ole mahdollista luopua. Lisäksi tilastoinnin kynnsarvo on poistettu, joten a alakohdan mukainen edellytys ei voi täytyä, mutta sillä ei käytännössä ole merkitystä Ahvenanmaan verorajan osalta, koska unionitavaroiden tuonti-ilmoitusten tietoja ei käytetä tilastointiin.

Täydentävän ilmoituksen antamisesta voitaisiin mahdollisesti luopua, jos yritys on arvonlisäverovelvollisten rekisterissä ja hyödyntää unionin tullikoodeksin 166 artiklan mukaista yksinkertaistettua ilmoitusmenettelyä. Kyseinen menettely on kuitenkin tuojalle työläämpi kuin kirjanpitoon tehtävän merkinnän menettely, joten tuojan on kannattavampaa käyttää kirjanpitoon tehtävän merkinnän menettelyä. Unionin tullikoodeksin 166 artikla edellyttää käytännössä lähetyskohtaisen tulli-ilmoituksen antamista vaikkakin rajoitetulla tietosisällöllä.

4.2. Moninimikkeisten tulli-ilmoitusten yksinkertaistaminen

Ahvenanmaan maakunnan hallitus ja Ålands Näringsliv rf ovat lausunnoissaan (9.12.2025 ja 24.11.2025) pyytäneet tutkimaan unionin tullikoodeksin 177 artiklan yksinkertaistuksen soveltamista verorajalla.

Unionin tullikoodeksin 177 artiklan 1 kohdan mukaan, jos lähetys käsittää tariffin eri alanimikkeisiin kuuluvia tavaroita ja kunkin tavaran tariffialanimikkeen mukainen käsittely tulli-ilmoituksen laatimiseksi aiheuttaisi suhteettoman paljon työtä ja kustannuksia kannettavaan tuonti- tai vientitulliin nähden, tulliviranomaiset voivat ilmoittajan hakemuksesta hyväksyä tuonti- tai vientitullin kannettavaksi koko lähetyksestä sen korkeimman tuonti- tai vientitullin alaisen tariffialanimikkeen mukaan.

Unionin tullikoodeksin 177 artiklan 2 kohdan mukaan tulliviranomaisten on kiellettävä 1 kohdassa tarkoitetun yksinkertaistuksen käyttö sellaisten tavaroiden osalta, joihin sovelletaan kieltoja tai rajoituksia tai jotka ovat valmisteveronalaisia, jos toimenpiteen soveltamiseksi tarvitaan oikeaa luokittelua.

Yksinkertaistuksella ei ole käyttöä Ahvenanmaan ja muun Suomen välisissä tavaroiden siirroissa, koska kansallisella verorajailmoituksella ei tarvitse ilmoittaa tavaroiden nimikkeitä. Sen sijaan yksinkertaistus voisi soveltua tilanteissa, joissa tavara tuodaan toisesta jäsenvaltiosta Ahvenanmaalle.

Delegoidun asetuksen 134 artiklan 1 kohdan a alakohdan mukaan unionin tullikoodeksin 177 artiklaa sovelletaan soveltuvin osin erityisten veroalueiden kanssa käytävään kauppaan. Täytäntöönpanoasetuksen 228 artiklassa on unionin tullikoodeksin 177 artiklaa täydentäviä säännöksiä. Komissio on antanut artiklaa koskevan soveltamisohjeen, jonka mukaan hakemus unionin tullikoodeksin 177 artiklan mukaisen yksinkertaistuksen käytöstä tehdään antamalla tulli-ilmoitus, jossa viitataan 177 artiklaan.

Periaatteessa soveltamiselle ei ole ylärajaa, mutta yksinkertaistusta käytettäessä on huomioitava tilastointia koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EY) N:o 471/2009 velvoite antaa tilastotiedot 1 000 euron ylittävistä lähetyksistä ja velvollisuus toimittaa täytäntöönpanoasetuksen 55 artiklan mukaiset valvontatiedot komissiolle. Lisäksi eri arvonlisäverokannat tulisi ottaa

huomioon, koska arvonlisäverolainsäädäntö ei tunne vastaavia yksinkertaistuksia.

Komission soveltamisohjeessa viitattu tilastoasetus on kumottu 31.12.2021 lukien. Korvaava asetus ei enää sisällä säännöstä 1 000 euron kynnyksarvosta. Alle 1 000 euron lähetyksiä ei enää ole mahdollista jättää kokonaan tilastoimatta, ellei kyse ole tietyistä erityistavaroista (kuten diplomaattitavarat), jotka on listattu tilastolainsäädännössä. Erityisten veroalueiden, kuten Ahvenanmaan, osalta unionitavaroita koskevien tuonti-ilmoitusten tietoja ei käytetä ulkomaankaupan tilastointiin, joten siltä osin yksinkertaistus olisi sovellettavissa unionitavaroitten tuontiin verorajan yli. Sen sijaan EU-viennin ilmoitustietoja käytetään tilastoinnissa.

Verorajatuonti ei ole täytäntöönpanoasetuksen 55 artiklan mukaisen surveillance-tietojen toimittamisvelvollisuuden piirissä, sillä surveillance-tietojen toimittaminen komissiolle ei koske unionitavaroita. Surveillanceen näkökulmasta yksinkertaistuksen käytölle Ahvenanmaan verorajan yli tuotaviin tavaroihin ei ole estettä.

Tilastotietojen sekä surveillance-tietojen näkökulmasta yksinkertaistus voisi siis soveltua unionitavaroitten tuontiin toisesta jäsenvaltiosta Ahvenanmaalle, jos kyse ei ole erityismenettelystä (kuten jalostus tai väliaikainen maahantuonti) ja verovalvonta pystytään toteuttamaan. Yksinkertaistusta ei kuitenkaan voi soveltaa, jos lähetys sisältää valmisteveron alaisia tavaroita tai tavaroita, joilla on toisistaan poikkeavat arvonlisäverokannat. Tulli valvoo yksinkertaistukseen liittyvien ehtojen noudattamista, mukaan lukien verovalvonta. Tulli kartoittaa verovalvontaan tarvittavat resurssit ja antaa sen jälkeen päätöksen ja tarkemmat ohjeet yksinkertaistuksen soveltuvuudesta unionitavaroihin Ahvenanmaan verorajalla.

4.3. Oma-aloitteinen määrääminen

Ahvenanmaan maakunnan hallitus ja Ålands Näringsliv rf ovat lausunnoissaan (9.12.2025 ja 24.11.2025) pyytäneet tutkimaan unionin tullikoodeksin 185 artiklan yksinkertaistuksen soveltamista verorajalla.

Unionin tullikoodeksin 185 artiklan 1 kohdan mukaan tulliviranomaiset voivat hakemuksesta antaa talouden toimijalle luvan suorittaa tietyt tullimuodollisuudet, jotka tulliviranomaisten on määrä suorittaa, maksettavan tuonti- ja vientitullin määrän määrittämiseksi ja tiettyjen tarkastusten tekemiseksi tullivalvonnassa.

Unionin tullikoodeksin 185 artiklan 2 kohdan mukaan, edellä 1 kohdassa tarkoitetun luvan hakijan on oltava tulliyksinkertaistuksiin oikeutettu valtuutettu talouden toimija.

Yksinkertaistuksella olisi merkitystä lähinnä tuotaessa tavaraa toisesta jäsenvaltiosta Ahvenanmaalle.

Delegoidussa asetuksessa säädetään tarkemmista edellytyksistä:

151 artikla Oma-aloitteista määräämistä koskevan luvan myöntämisedellytykset

Kun koodeksin 185 artiklan 2 kohdassa tarkoitettulla hakijalla on ilmoittajan kirjanpitoon tehtävää merkintää koskeva lupa, oma-aloitteista määräämistä koskeva lupa on myönnettävä, edellyttäen että oma-aloitteista määräämistä koskeva hakemus liittyy 150 artiklan 2 kohdassa tarkoitettuihin tullimenettelyihin tai jälleenvientiin.

152 artikla Tullimuodollisuudet ja tarkastukset oma-aloitteisen määräämisen yhteydessä

Oma-aloitteista määräämistä koskevien lupien haltijoille voidaan myöntää lupa tarkastaa tullivalvonnassa, noudatetaanko luvassa eriteltyjä kieltoja ja rajoituksia.

Delegoidun asetuksen liitteessä A on säädetty lupahakemusta (SAS-lupa) koskevista tietovaatimuksista. Lupahakemuksessa on ilmoitettava mm. tavaraa koskevana tietoina tavarantoiminnan nimike, Taric-lisäkoodi, tavarantoiminnan kuvaus ja tavarantoiminnan paljous arvioituna kuukausittain. Hakemuksessa on ilmoitettava myös mm. tavaraan kohdistuvat kiellot ja rajoitukset.

Täytäntöönpanoasetuksessa on maksettavaa tuonti- ja vientitullin määrän määrittämistä koskeva seuraava säännös:

237 artikla Maksettavan tuonti- ja vientitullin määrän määrittäminen

1. Kun talouden toimijalla on koodeksin 185 artiklan 1 kohdan mukainen lupa määrittää maksettavan tuonti- ja vientitullin määrä, mainitun toimijan on tulliviranomaisten luvassa vahvistaman ajanjakson lopussa määritettävä kyseiseltä ajanjaksolta maksettava tuonti- ja vientitullin määrä luvassa määrättyjen sääntöjen mukaisesti.

2. Luvanhaltijan on 10 päivän kuluessa tulliviranomaisten luvassa vahvistaman ajanjakson päättymisestä toimitettava 1 kohdan mukaisesti määritettyä määrää koskevat tiedot valvovalle tullitoimipaikalle. Tullivelka katsotaan annetuksi tiedoksi, kun nämä tiedot toimitetaan.

3. Luvanhaltijan on maksettava 2 kohdassa tarkoitettu määrä luvassa määrättyssä määräajassa ja viimeistään koodeksin 108 artiklan 1 kohdan määräajan umpeuduttua.

Täytäntöönpanoasetuksen 225 artiklassa säädetään täydentävää asiakirjaa koskevien tietojen antamisesta:

225 artikla Täydentävä ilmoitus

Kun kyseessä on koodeksin 182 artiklan mukainen ilmoittajan kirjanpitoon tehtävä merkintä ja täydentävä ilmoitus on luonteeltaan yleinen, jaksoittainen tai kokoava ja talouden toimijalla on oma-aloitteista määräämistä koskeva lupa laskea maksettavat tuonti- ja vientitullin määrät, kyseisen luvanhaltijan on joko annettava täydentävä ilmoitus tai tulliviranomaiset voivat sallia, että täydentävät ilmoitukset asetetaan saataville suoralla tietoliikenneyhteydellä luvanhaltijan järjestelmään.

Unionin tullikoodeksin 185 artiklaa ei ole koskaan sovellettu Suomessa eikä muissa unionin tullialueen jäsenvaltioissa. Komissio ei ole laatinut artiklan mukaisen menettelyn soveltamiselle ohjetta eikä soveltamisen edellytyksiä ole tarkemmin määritellyt. Artiklan soveltaminen vaatisi käytännössä, että toimijalle myönnettäisiin unionin tullikoodeksin 38 artiklan 2 kohdan a alakohdan mukainen AEOC-valtuutus (tulliyksinkertaistuksiin oikeutettu talouden toimija).

Tällöin hakijan on täytettävä unionin tullikoodeksin 39 artiklassa säädetyt edellytykset:

39 artikla Aseman myöntäminen

"Valtuutetun talouden toimijan" aseman myöntämisedellytyksiä ovat seuraavat seikat:

- a) hakijalla ei ole vakavia tai toistuvia tullilainsäädännön tai verotussääntöjen rikkomisia eikä merkintöjä hakijan taloudelliseen toimintaan liittyvistä vakavista rikoksista;
- b) hakijan osoitus toimintansa ja tavaravirtojen valvonnan korkeasta tasosta kaupallisten ja tarvittaessa kuljetustietojen hallintajärjestelmän avulla, mikä mahdollistaa asianmukaiset tullitarkastukset;
- c) vakavaraisuus, joka katsotaan toteen näytetyksi, kun hakijan taloudellinen asema on hyvä ja riittää täyttämään tämän sitoumukset asianomaisen liiketoiminnan lajin ominaisuudet asiaankuuluvasti huomioon ottaen;
- d) 38 artiklan 2 kohdan a alakohdassa tarkoitetun valtuutuksen osalta toimintaan välittömästi liittyvä käytännön pätevyys tai ammattipätevyys; ja
- e) 38 artiklan 2 kohdan b alakohdassa tarkoitetun valtuutuksen osalta vaarattomuutta ja turvallisuutta koskeva asianmukainen vaatimustaso, jonka katsotaan toteutuvan, kun hakija osoittaa toteuttaneensa asianmukaisia toimenpiteitä varmistaakseen kansainvälisen toimitusketjun vaarattomuuden ja turvallisuuden myös fyysisen koskemattomuuden ja kulunvalvonnan, logististen prosessien ja tietäntyyppisten tavaroiden käsittelyn, henkilöstön sekä liikeympäristöiden tunnistamisen osalta.

Pelkästään unionin tullikoodeksin 185 artiklan mukaisen luvan hakeminen on hakijalle hallinnollisesti raskas prosessi. Luvan myöntämisen yhteydessä valvonnan järjestäminen tulisi selvittää erityisen tarkkaan. Lisäksi tulliyksinkertaistuksiin oikeutetun talouden toimijan aseman myöntämisedellytykset ovat tiukat ja vaikeasti täytettävissä erityisesti pienten toimijoiden kohdalla.

Luvan myöntämisen jälkeenkin toimijalla olisi velvollisuus toimittaa Tullille täytäntöönpanoasetuksen 237 artiklan mukaisesti määrittämänsä tullien määriä koskevat tiedot (tai verorajan tapauksessa arvonlisäveron määriä koskevat tiedot). Tullausarvoa käytetään arvonlisäveroperusteen määrittämisessä. Jos toimija on arvonlisäverovelvollisten rekisterissä, toimijan on ilmoitettava arvonlisävero oma-aloitteisesti Verohallintoon. Tulli-ilmoituksen tiedot toimivat osaltaan valvontatietona Verohallinnolle silloin, kun Verohallinto on toimivaltainen kantamaan arvonlisäveron.

Jos menettely otettaisiin käyttöön, Tullin pitäisi toimittaa erikseen tiedot toimijan määrittämistä arvonlisäverojen määristä Verohallintoon valvontatietona. Tulli katsoo, että menettelyn käyttäminen ei juurikaan vähentäisi toimijoihin kohdistuvaa hallinnollista taakkaa, joten luvan myöntäminen ei ole tarkoituksenmukaista.

Tulliuudistuksessa nykyisen unionin tullikoodeksin 185 artiklaa vastaavaa säännöstä ei enää sisälly uudistettuun tullikoodeksiin. Sen sijaan tulliuudistuksessa uudistettuun tullikoodeksiin lisätään niin sanottu Trust and Check -toimija, jolle myönnettävät erioikeudet voivat pitkälti vastata nykyisen koodeksin 185 artiklan sisältämiä oikeuksia. Kun otetaan huomioon, että nykysäännös tullaan kumoamaan, erityisen soveltamiskäytännön luominen tullikoodeksin 185 artiklan mukaisen yksinkertaistuksen soveltamiselle ei tässä vaiheessa olisi tarkoituksenmukaista.

4.4. Yksityishenkilöiden tuontien vapauttaminen ilmoitusvelvollisuudesta ja verosta

Ahvenanmaan maakunnan hallitus on lausunnossaan (9.12.2025) esittänyt tiettyjen yksityishenkilöiden tuontien vapauttamista ilmoitusvelvollisuudesta ja verosta tavarain ylittäessä verorajan:

- Yksityishenkilöiden välisten lahjalähetysten vapauttaminen ilmoitusvelvollisuudesta ja verosta tai vaihtoehtoisesti vapauttaminen tiettyyn kynnysarvoon asti.
- Yksityishenkilöiden väliset myynnit: Arvokkaiden tavaroiden, kuten käytettyjen autojen tai muiden investointitavaroiden, vapauttaminen ilmoitusvelvollisuudesta ja verosta tiettyyn arvorajaan asti. Lisäksi vähäarvoisten käytettyjen tavaroiden vapauttaminen.

- Yksityishenkilöiden henkilökohtaisten tavaroiden tuonnin vapauttaminen ilmoitusvelvollisuudesta.

Ilmoitusvelvollisuudesta säädetään pakottavasti unionitasolla (unionin tullikoodeksin 158 artikla). Ilmoitusvelvollisuudesta luopuminen vaatisi muutoksia EU-tason lainsäädäntöön.

4.5. Tavaroiden palautus

Företagarna på Åland rf on todennut lausunnossaan (3.11.2025), että tavaroiden palautukset eivät toimi, mikä tekee tietyntyyppiset liiketoimintaratkaisut mahdottomiksi.

Tavaran palautuessa, esimerkiksi sopimuksen peruunnuttua, palautuvan tavarahan maahantuonti on veroton. Palautuvasta tavarasta on kuitenkin annettava normaalisti tulli-ilmoitus.

Erillislain 18 §:n mukaan mitä arvonlisäverolain 9 luvussa säädetään tavarahan maahantuonnista Yhteisöön, sovelletaan myös: 1) tavarahan tuontiin Ahvenanmaan maakuntaan muualta Suomesta, toisesta jäsenvaltiosta tai yhteisön ulkopuolelta; sekä 2) tavarahan tuontiin Ahvenanmaan maakunnasta muualle Suomeen.

Arvonlisäverolain 9 luvun 94 §:n 1 momentin 18 kohdan mukaan verotonta on tullikoodeksin 203–207 artiklan mukaan tullittomien tavaroiden maahantuonti, edellyttäen että tavaroita ei ole myyty verotta Yhteisön ulkopuolelle tai Suomessa vähennykseen oikeuttavassa käytössä olleita tavaroita Yhteisön ulkopuolelle. Erillislain 20 §:n mukaan mitä arvonlisäverolain 94 §:n 1 momentin 18 kohdassa säädetään, sovelletaan myös Ahvenanmaan maakunnassa tapahtuvaan tuontiin toisista jäsenvaltioista ja muualta Suomesta edellyttäen, että tavaroita ei ole myyty verotta maakunnan ulkopuolelle tai maakunnassa vähennykseen oikeuttavassa käytössä olleita tavaroita maakunnan ulkopuolella.

Alkuperäinen tulli-ilmoitus, jolla ostajalle saapuva tavara on tullattu, voidaan hakemuksesta mitätöidä toimittamalla sitä koskeva hakemus Tulliin. Tullauksen perusteella kannettu arvonlisävero voidaan palauttaa tuojalle.

Arvonlisäverolain 101 §:n 2 momentin mukaan Tullin vastuulle 160 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti kuuluvan arvonlisäverotuksen osalta muun muassa tavarahan maahantuontia, veron suorittamista ja veron palauttamista koskevaan menettelyyn ja muutoksenhakuun sovelletaan, ellei arvonlisäverolaissa toisin säädetä, mitä tullista tullilainsäädännössä säädetään. Unionin tullikoodeksin 174 artiklan 2 kohdan ja delegoidun asetuksen 148 artiklan 3 kohdan mukaan etäsopimuksella myytyjen tavaroiden palautuessa, tulli-ilmoitus voidaan mitätöidä.

Ilmoitus voidaan mitätöidä sekä tapauksessa, jossa tuojana on toiminut ostaja, että tapauksessa, jossa tuojana on toiminut myyjä. Jos myyjä on toiminut tuojana

ja myyjä kuuluu arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, myyjän on Tullille tehtävän mitätöintihakemuksen lisäksi oikaistava arvonlisäveroilmoitustaan. Jos tuoja ei kuulu arvonlisäverovelvollisten rekisteriin, ja Tulli on kantanut arvonlisäveron, Tulli palauttaa arvonlisäveron tulli-ilmoituksen mitätöimisen yhteydessä. Lisäksi Tulli on antanut veroraja-asiakkaille (erillislain 22 §:n mukainen menettely) erillisen ohjeen yhteenvetoilmoituksen oikaisemiseksi.

Tulli on verkkosivuillaan ohjeistanut veroraja-asiakkaita palautusten käsittelyssä. Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä kaupassa myyjä voi hakeutua veroraja-asiakkaaksi, jolloin hän voi myynnin yhteydessä kerätä maahantuonnin veron sellaisilta ostajilta, jotka eivät ole arvonlisäverovelvollisia, hoitaa tullimuodollisuudet välillisenä edustajana ja maksaa arvonlisäveron Tullille. Jos verorajanumeroa käyttävän myyjän tavara palautuu esimerkiksi kaupan peruunnuttua, myyjän on oikaistava maahantuonnin arvonlisäverotusta. Myyjä tekee palautuvasta tavarasta tuonnin tulli-ilmoituksen. Sillä ilmoitetaan verottomuuden perustana palautustavarakohtelu ja sen todentamiseen liittyvät lisätiedot, kuten viittaus alkuperäisen myynnin kirjanpitomerkintöihin. Myyjä voi tehdä oikaisun yhteenvetoilmoituksella Tulliselvityspalvelussa, jos kohdistuskuukaudella on vähintään saman verran tai enemmän tilitettävää arvonlisäveroa kuin yhteenvetoilmoituksella ilmoitettava oikaisuerä on. Muutoin myyjä voi toimittaa Tulliin oikaisuvaatimuksen veron palauttamiseksi.

Tulli-ilmoitukset on annettava normaalisti. Jos kyse on toisen jäsenvaltion ja Ahvenanmaan välisestä kaupasta, tavarasta on annettava myös lähtemisen ilmoitukset. Kuten aiemmin on todettu, ilmoitusvelvollisuudesta säädetään pakottavasti unionitasolla (unionin tullikoodeksin 158 artikla).

Ilmoitusvelvollisuudesta luopuminen tai ilmoitusmenettelyn yksinkertaistaminen ei ole mahdollista kansallisella sääntelyllä, vaan vaatisi muutoksia EU-tason tullilainsäädäntöön.

4.6. Kansallinen verorajailmoitus

Ahvenanmaan ja muun Suomen välisissä tavaransierroissa on mahdollista antaa lähetystä ja tuontia koskeva yhdistetty ilmoitus (niin sanottu kansallinen verorajailmoitus). Ahvenanmaan maakunnan hallitus on lausunnossaan (9.12.2025) tiedustellut, milloin toisesta jäsenvaltiosta tulevalle tavaralle riittää kansallinen verorajailmoitus ja milloin siitä vaaditaan laajemman tietosisällön valtion rajat ylittävä ilmoitus silloin, kun tavara kuljetetaan Ahvenanmaalle muun Suomen kautta.

Ongelma koskee tilanteita, joissa tavara viedään toisesta jäsenvaltiosta, kuten Ruotsista, muun Suomen kautta Ahvenanmaalle. Kuljetusliikkeellä ei aina ole tietoa siitä, onko tavara jo ilmoitettu jossain vaiheessa tuontitavaraksi Suomeen.

Delegoidun asetuksen 134 artiklan 2 kohdassa säädetään kansallisista verorajailmoituksista. Kyseisen kohdan mukaan kansallinen verorajailmoitus voidaan antaa, jos unionitavaroilla käytävä kauppa tapahtuu saman jäsenvaltion sisällä. Käytännössä yksinkertaistuksen soveltaminen on mahdollista, kun seuraavat edellytykset täyttyvät:

- myyjä/viejä on sijoittautunut Suomeen;
- tavaralähetysten lähtö- ja määräpaikka sijaitsevat Suomessa; ja
- kaikkien lähetysten liittyvien tahojen ja toimijoiden kirjanpito on Suomen viranomaisten tarkastettavissa.

Unionin tullikoodeksin 5 artiklan 31 kohdan mukaan unionin tullialueelle sijoittautuneella henkilöllä tarkoitetaan a) luonnollista henkilöä, jonka vakituinen asuinpaikka on unionin tullialueella, b) oikeushenkilöä tai henkilöiden yhteenliittymää, jonka sääntömääräinen kotipaikka, hallinnollinen päätoimipaikka tai pysyvä toimipaikka on unionin tullialueella. Saman artiklan 32 kohdan mukaan pysyvällä toimipaikalla tarkoitetaan kiinteää toimipaikkaa, jossa on pysyvästi tarvittavat henkilö- ja tekniset resurssit ja jonka kautta henkilön tulliin liittyvät toiminnot suoritetaan kokonaan tai osittain.

Sovellettaessa delegoidun asetuksen 134 artiklan 2 kohdan kansallista verorajaa koskevaa säännöstä, käytännössä myyjän/viejän sääntömääräisen kotipaikan, hallinnollisen päätoimipaikan tai pysyvän toimipaikan on siis oltava Suomessa. Tulli lisää verkkosivuilleen ohjeen edellä mainituista edellytyksistä.

4.7. Viennin poistumisen vahvistaminen

Ahvenanmaan maakunnan hallitus on lausunnossaan (9.12.2025) tuonut esille haasteita vientien päättämisessä, kun tavara viedään toisesta jäsenvaltiosta, kuten Ruotsista, muun Suomen kautta Ahvenanmaalle. Tavaroista on annettava vienti-ilmoitus Ruotsissa. Tavaroiden poistuminen on vahvistettava viimeisessä tullitoimipaikassa ennen EU:n veroalueelta poistumista. Manner-Suomessa oleva kuljetusliike ei yleensä tiedä, että viennin poistuminen on tarkoitus vahvistaa muualla Suomessa. Maakunnan hallitus on todennut, että lähin tullitoimipaikka, joka voi päättää edellä mainitun kuljetuksen, on Torniossa. Muussa tapauksessa viennin poistuminen on mahdollista vahvistaa manner-Suomessa olevan Tullin liikkuvan ryhmän avulla.

Vientitavaroiden on poistuttava unionin tullialueelta (tai veroalueelta) 150 vuorokauden kuluessa tavaroiden luovutuksesta vientiin. EU:n tullialueelta (ja veroalueelta) poistuvat tavarat on esitettävä Tullille poistumispaikassa samassa kunnossa kuin ne olivat silloin, kun viennin tulli-ilmoitus hyväksyttiin.

Maantiekuljetuksissa on tavaroiden lisäksi esitettävä vienti-ilmoituksen MRN-viitenumero (esimerkiksi viennin luovutus päätöksen tuloste) tai varamenettelyasiakirja.

Meritse, lentoteitse tai rautateitse Suomesta poistuvat tavarat esitetään sähköisesti Tullin Tulliselvityspalvelussa tai sanomalla Saapuminen poistumispaikalle -ilmoituksella. Saapuminen poistumispaikalle -ilmoituksen voi antaa vasta, kun tavarat ovat saapuneet poistumispaikalle. Ilmoitus on annettava viimeistään ennen tavaroiden lastaamista kuljetusvälineeseen. Tavarat voi lastata kuljetusvälineeseen vasta, kun Tulli on antanut hyväksyvän vastauksen (Saapumisen hyväksymissanoma). Poistumispaikan toimijana ilmoitetaan se toimija, joka operoi kuljetusvälinettä, jolla tavarat kuljetetaan pois poistumistullitoimipaikasta. Tämä kuljetusliike on vastuussa ilmoituksen antamisesta. Saapuminen poistumispaikalla -ilmoituksessa on annettava vienti-ilmoituksen MRN-viitenumero.

Kuljetusliikkeen tai sen edustajan on annettava Tullille tavaroista sähköiset poistumisilmoitukset sen jälkeen, kun kuljetusväline on lähtenyt poistumispaikalta Suomessa. Poistumisilmoitusten antamisen jälkeen viejälle muodostuu poistumisvahvistettu luovutus päätös.

Jos tavarat eivät ole poistuneet EU:n tullialueelta määräajassa, vientimaan Tulli pyytää ilmoittajalta ennen määräajan päättymistä selvitystä, jossa esitetään vaihtoehtoiset todisteet tavaroiden poistumisesta. Ilmoittaja voi esittää todisteet myös oma-aloitteisesti vientimaan tulliviranomaisille. Todisteeksi hyväksytään:

- määrämään tuontitullauksen osoittava asiakirja
- EU:n jäsenmaan tulliviranomaisen allekirjoittama todistus tavarantoistumisesta
- kuljetusyhtiön allekirjoittama kuljetusasiakirja tai muu todiste, josta ilmenee, että se on kuljettanut tavarantoistumispaikalle EU:n tullialueelta.

Vaihtoehtoisen todisteen hyväksyminen edellyttää, että tavarat on yksilöity asiakirjassa niin hyvin, että ne voidaan vaivattomasti ja luotettavasti todeta samoiksi tavaroiksi kuin vienti-ilmoituksessa.

Jos vientipäivästä on kulunut yli 150 päivää, eikä poistumista ole vahvistettu, ilmoitus mitätöidään.

Suomen Tullin verkkosivuilla on tarkemmat ohjeet vientimuodollisuuksista.

Jos kuljetusliike tai muu poistumisesta vastaava toimija ei esimerkiksi pysty kirjautumaan Suomen Tullin sähköiseen Tulliselvityspalveluun, eikä toimija ole ostanut ilmoituspalvelua suomalaiselta sanomatoimijalta, toimijalla on aina mahdollisuus päättää vienti esittämällä vaihtoehtoinen todiste vientimaan tulliviranomaisille. Muutoin viennin päättäminen toimii sähköisten ilmoitusten välityksellä eikä tavaraa tarvitse toimittaa Tornioon esitettäväksi.

4.8. Laboratorionäytteet

Ahvenanmaan maakunnan hallituksen lausunnon (9.12.2025) mukaan jotkin laboratorionäytteet, jotka lähetetään tietosuoja- ja luottamuksellisuussyistä ilman ulkoista merkintää, saattavat joutua virheellisesti tulliselvitysprosessiin, jos tuotanto- tai lajitteluhenkilöstö ei tunnista lähetyksen luonnetta. Tämä aiheuttaa merkittäviä tietosuojariskejä ja operatiivisia häiriöitä.

Pakkaukset ja niiden mukana lähtevät näytteet voidaan asettaa tullittomaan väliaikaisen maahantuonnin menettelyyn. Delegoidun asetuksen 136 artiklan 1 kohdan j alakohdassa määritetään kyseessä olevat pakkaukset: ”pakkaukset, jotka on tuotu täysinä tai tyhjinä ja jotka on tarkoitettu jälleenvietäviksi joko täysinä tai tyhjinä ja joissa on pysyvät merkinnät, joita ei voi irrottaa ja joista unionin tullialueelle tai sen ulkopuolelle sijoittautunut henkilö voidaan yksilöidä”.

Delegoidun asetuksen 141 artiklan 1 kohdan d alakohdan iv alakohdan mukaan ne katsotaan tulli-ilmoitetuiksi ylittämällä tullialueen raja eli niistä ei tarvitse antaa tulli-ilmoitusta. Asiakkaan on ilmaistava tulliviranomaiselle, mitä lähetyksessä on, jotta tulliviranomainen voi arvioida, onko lähetyksen sisältämä tavara sellainen, jonka voi asettaa väliaikaisen maahantuonnin menettelyyn ja josta ei tarvitse antaa tulli-ilmoitusta.

Jos kyse on arkaluontoisesta näytteestä, eikä asiakas halua ilmaista sisältöä tulliviranomaiselle, asiakas voi antaa lähetyksestä tulli-ilmoituksen. Tullin verkkosivuilla on ohjeistettu DNA-testin tullaamisesta. Sama ohje soveltuu myös muiden näytteiden tullaamiseen: <https://tulli.fi/tullaa-pakettisi/naintullaat/tullausohjeita-tiettyihin-tavaroihin> (katso kohta Näin tullaat DNA-testin). Tulli lisää Tullin verkkosivujen Ahvenanmaata koskeviin ohjeisiin viittauksen kyseessä olevaan ohjeeseen tai laatia verkkosivuille Ahvenanmaata koskevan kohdennetun ohjeen.

4.9. Väliaikainen maahantuonti ja vakuudet

Ålands Näringsliv rf on lausunnossaan (24.11.2025) tiedustellut Tullilta, mitä tavaroita pidetään delegoidun asetuksen 136 artiklan 1 kohdan l alakohdan mukaan sellaisina väliaikaisen maahantuonnin menettelyyn asetettavina muina tavaroina, jotka tulliviranomaisen luvalla voidaan tullata antamalla suullinen tulli-ilmoitus. Tällöin tulliviranomainen ei myöskään vaadi vakuutta mahdollisesti syntyvän arvonlisäverovelan kattamiseksi. Tulli-ilmoitusvelvollisuus ja vakuuden antaminen on ilmeisesti koettu haasteelliseksi varsinkin sellaisten toisista jäsenvaltioista tulevien yritysten toimesta, jotka eivät ole Suomessa rekisteröityneitä arvonlisäverovelvollisiksi ja tuovat tavaraa Ahvenanmaalle esimerkiksi messuille tai näyttelyihin. Ne tavarat, joita ei myydä tai anneta pois messuilla tai näyttelyissä, palaavat takaisin toiseen jäsenvaltioon messujen tai näyttelyn jälkeen.

Delegoidun asetuksen 136 artiklassa säädetään niistä tavaroista, joista voi antaa suullisen ilmoituksen, kun ne asetetaan väliaikaisen maahantuonnin menettelyyn. Artiklan 1 kohdan I alakohdan mukaan: Väliaikaista maahantuontia koskevat tullilmoitukset voidaan antaa suullisesti seuraavista tavaroista: ”muut tavarat, jos tulliviranomaiset ovat antaneet tähän luvan”. Artiklan 2 kohdan mukaan myös jälleenvienti-ilmoitukset voidaan antaa suullisesti, kun jälleenvienti päättää 1 kohdassa tarkoitettuja tavaroita koskevan väliaikaisen maahantuonnin menettelyn.

Kun ilmoitus annetaan suullisesti, ilmoittajan on lisäksi esitettävä täydentävä asiakirja. Delegoidun asetuksen 165 artiklan mukaan, kun suullista tullilmoitusta pidetään väliaikaista maahantuontia koskevana lupahakemuksena 163 artiklan mukaisesti, ilmoittajan on esitettävä liitteessä 71-01 säädetty täydentävä asiakirja.

Arvonlisäverolain 101 §:n 2 momentin mukaan Tullin vastuulle 160 §:n 1 ja 2 momentin mukaisesti kuuluvan arvonlisäverotuksen osalta muun muassa tavarahan maahantuontia ja veron suorittamista koskeviin menettelyihin sekä vakuuksiin sovelletaan, ellei tässä laissa toisin säädetä, mitä tullista tullilainsäädännössä säädetään. Unionin tullikoodeksin 89 artiklan 8 kohdan c alakohdan mukaan vakuutta ei vaadita erityisissä tapauksissa, joissa tavarat asetetaan väliaikaisen maahantuonnin menettelyyn. Delegoidun asetuksen 81 artiklassa on listattu ko. erityistapaukset. Artiklan a kohdan mukaan tavaroiden asettaminen väliaikaisen maahantuonnin menettelyyn ei edellytä vakuuden antamista, jos tullilmoitus saadaan antaa suullisesti tai 141 artiklassa tarkoitettulla muulla toimella.

Tulli ei vaadi vakuuksia Suomessa arvonlisäverovelvollisten rekisterissä olevilta yhtiöiltä, koska Tulli ei ole toimivaltainen kantamaan arvonlisäveroa kyseessä olevilta yhtiöiltä, vaan yhtiöt ilmoittavat ja maksavat arvonlisäveron omaaloitteisesti Verohallinnolle. Jos yhtiö ei ole arvonlisäverovelvollinen Suomessa, tai kyse on yksityishenkilöstä, Tulli on toimivaltainen kantamaan veron. Tällöin Tulli vaatii vakuuden tavaroista, jotka asetetaan väliaikaisen maahantuonnin menettelyyn, ellei kyse ole suullisesti ilmoitettavista tavaroista tai tavaroista, jotka voidaan asettaa menettelyyn delegoidun asetuksen 141 artiklassa säädetyllä muulla toimella.

Lainsäädännössä ei ole määritelty niitä delegoidun asetuksen 136 artiklan 1 kohdan I kohdassa tarkoitettuja muita tavaroita, joista tulliviranomaisen luvalla voidaan antaa suullinen ilmoitus eikä komissio ole antanut niitä koskevaa soveltamisohjetta. Kohdan soveltaminen on kuitenkin tarkoitettu poikkeuksellisten ja yllättävien tilanteiden varalle eikä säännönmukaiseen käyttöön. Poikkeuksen salliminen ainoastaan tietyllä maantieteellisellä alueella, ei olisi asiakkaiden tasapuolisen kohtelun ja yhdenvertaisuuden mukaista. Jos tulliviranomainen sallisi kohdan soveltamisen tiettyjen tavaroiden osalta, ja osa tuoduista tavaroista jäisi Ahvenanmaalle eikä palaisi takaisin toiseen jäsenvaltioon menettelyyn

määräajan päätyttyä, Tullin tulisi kantaa arvonlisävero jälkikantona ilmoittajalta. Jos ilmoittaja ei maksaisi jälkikantoa, Tullin tulisi kohdistaa saatavaan perintätoimia. Suomen ulosottoviranomaisella ei ole toimivaltaa muissa jäsenvaltioissa, joten tilanteessa ulosottoviranomainen joutuisi pyytämään virka-apua toisen jäsenvaltion ulosottoviranomaiselta. Menettely on hallinnollisesti raskas ja kallis kannettavaan saatavaan nähden.

Tulli voisi kuitenkin sallia suullisen ilmoittamisen käytön tietyissä erikseen rajatuissa tilanteissa. Tulli voisi esimerkiksi sallia unionitavaroiden asettamisen väliaikaisen maahantuonnin menettelyyn suullisesti delegoidun asetuksen 136 (1)(l) artiklan mukaisesti kaikkien sellaisten unionitavaroiden osalta, joiden yhteenlaskettu arvonlisäveron määrä olisi enintään 1 000 euroa per tuonti menettelyyn asettamishetken mukaisilla perusteilla laskettuna. Lupa kattaisi kaikenlaiset tavarat. Tällaisista tavaroista ei tarvitsisi antaa vakuutta. Tulli lisää verkkosivuilleen tarkemman ohjeistuksen edellytyksistä.

4.10. Keskitetty vientiselvitys

Ålands Näringsliv rf on esittänyt lausunnossaan (24.11.2025), että keskitetty vientiselvitys tulisi sallia Ahvenanmaan verorajalla ja muillekin kuin sanomailmoittajille. Vaihtoehtoisesti tulisi ottaa käyttöön rajatulliyhteistyötä ja keskitettyä tullausta vastaava ratkaisu, joka mahdollistaisi Ahvenanmaan yritysten laatia Ruotsin tulliviranomaiselle osoitettuja vienti-ilmoituksia Suomen Tullin sähköisessä asiointipalvelussa.

Keskitetystä tulliselvityksestä säädetään unionin tullikoodeksin 179 artiklassa. Delegoidun asetuksen 149 artiklassa säädetään keskitettyä tulliselvitystä koskevien lupien myöntämisedellytyksistä. Hakemus voi liittyä myös vientiin. Täytäntöönpanoasetuksen 231 artiklassa säädetään keskitettyä tulliselvitystä koskevista tullimuodollisuuksista ja -tarkastuksista.

Suomen Tulli on ottanut käyttöön keskitetyn tuontiselvityksen. Keskitetty tuontiselvitys on tuonnin yksinkertaistus, joka otetaan vaiheittain käyttöön EU:n tullialueen kaikissa jäsenmaissa. Yksinkertaistuksesta käytetään lyhennettä CCI (Centralised Clearance for Import). Keskitetyn tuontiselvityksen etuna on se, että yritykset voivat antaa tulli-ilmoitukset keskitetysti yhteen EU:n alueella sijaitsevaan tullitoimipaikkaan, vaikka tavarat sijaitisivat toisessa jäsenvaltiossa.

Keskitettyä tuontiselvitystä varten tarvitsee etukäteen hakea keskitetyn tulliselvityksen lupa. Se on haettava siitä maasta, jonka tulli on toimivaltainen myöntämään luvan. Lupa täytyy hakea sellaisesta maasta, jossa hakijan tullitarkoituksiin soveltuva pääkirjanpito hoidetaan tai jossa se on saatavilla. Lisäksi ainakin osa päätöksen kattamasta toiminnasta on tarkoitus suorittaa siinä maassa, josta lupaa haetaan.

Yritys voi luvan avulla keskittää tuonnin tulliasioinnin yhden jäsenvaltion tulliin. Yritys voi tällöin hoitaa kirjanpito-, logistiikka- ja jakelutoiminnot yhden tullitoimipaikan kanssa. Yritys voi tehdä ilmoituksen itse tai käyttää edustajaa tullilmoituksen tekemiseen. Jos yritys käyttää edustajaa, vain suora edustus on mahdollista. Edustaja ei voi toimia välillisenä edustajana eikä suorana edustajana takaajan vastuulla. Edustaja ei myöskään voi hakea itselleen keskitetyn tuontiselvityksen lupaa toisen ilmoittajan ilmoitusten antamiseksi.

Keskitetyn tuontiselvityksen tullilmoitukset Suomen tullille voi antaa vain sanomalla, eli ilmoituksia ei voi antaa Tulliselvityspalvelussa. Luvanhakijan pitää olla valtuutettu talouden toimija eli AEO-toimija. Luvanhakijalla on oltava EU:n laajuinen yleisvakuuslupa kaikissa niissä jäsenvaltioissa, joissa keskitetyn tuontiselvityksen lupaa aiotaan käyttää. Keskitetyn tulliselvityksen lupaa ei ole Suomessa mahdollista käyttää tuontiin verorajan yli. Tässä verorajan yli tuonnilla tarkoitetaan sekä tuontia toisesta EU-maasta Ahvenanmaalle että tuontia Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä.

Keskitetty vientiselvitys on tulossa Tullissa käyttöön. Tullin verkkosivuille ei ole vielä lisätty ohjeistusta keskitetystä vientiselvityksestä. Keskitetty vientiselvitys ei sovellu verorajavientiin samoista syistä kuin keskitetty tuontiselvitys. Keskitetyn vientiselvityksen tullilmoitukset Suomen tullille voi antaa vain sanomalla, eli ilmoituksia ei voi antaa Tulliselvityspalvelussa. Luvanhakijan pitää olla valtuutettu talouden toimija eli AEO-toimija. Luvanhakijalla on oltava EU:n laajuinen yleisvakuuslupa kaikissa niissä jäsenvaltioissa, joissa keskitetyn vientiselvityksen lupaa aiotaan käyttää. Toimijoiden tulisi täyttää tiukat lupaedellytykset, mikä on erittäin hankalaa tai käytännössä mahdotonta pienille toimijoille.

4.11. Tulli-ilmoitusten antaminen toisen maan tullausjärjestelmään

Ålands Näringsliv rf on esittänyt lausunnossaan (24.11.2025), että Suomen ja Ruotsin tulliviranomaisten välinen rajatulliyhteistyö tullilmoitusten antamisessa toisen jäsenvaltion tulliselvitysjärjestelmään tulisi palauttaa. Ahvenanmaalaisten yritysten tulisi pystyä tekemään Ruotsin tulliviranomaiselle osoitettuja vienti- ja tuontitullauksia Suomen Tullin sähköisessä asiointipalvelussa.

Suomen Tullin ja Ruotsin tulliviranomaisen välillä oli aiemmin yhteistyötä, jossa tietyissä Suomen Tullin toimipisteissä voitiin tehdä tullilmoituksia suoraan Ruotsin tullausjärjestelmään. Yhteistyö lopetettiin 31.12.2023, kun tullilainsäädännön (erityisesti unionin tullikoodeksin 6, 16 ja 278 artiklat) edellyttämä sähköinen tulliselvitysjärjestelmä otettiin käyttöön.

Mälardalenin ja Ahvenanmaan välinen tulliselvityssopimus allekirjoitettiin 22. helmikuuta 2001. Tuolloin tullimuodollisuudet perustuivat paperisiin ilmoituksiin, joten oli luonnollista antaa Ahvenanmaan tullin hoitaa tehtävä, koska Suomen Tullissa oli joka tapauksessa tarvetta palvelulle.

Unionin tullikoodeksi tuli voimaan 1. toukokuuta 2016. Koodeksin 6 artiklan mukaan kaikki tulliviranomaisten välinen sekä talouden toimijoiden ja tulliviranomaisten välinen tiedonvaihto ja tullilainsäädännön edellyttämä tietojen tallennus on suoritettava sähköisiä tietojenkäsittelymenetelmiä käyttäen. Koodeksin 6 artiklan vaatimus käytännössä kumosi Ahvenanmaan tullin ja Ruotsin tulliviranomaisen välisen sopimuksen mukaisen menettelyn, jossa Suomen Tullin virkailija syötti ilmoituksen manuaalisesti Ruotsin tullin tietojenkäsittelyjärjestelmään taloudellisen toimijan puolesta.

Maaliskuusta 2023 lähtien kaikki tuonti-ilmoitukset Suomessa on jätetty tullausjärjestelmään sähköisesti talouden toimijoiden tai heidän edustajiensa toimesta. Velvollisuus toimittaa ilmoitukset sähköisesti koskee myös Ahvenanmaan ja muun Suomen välisissä kuljetuksissa käytettäviä kotimaisia tulli-ilmoituksia.

Ottaen huomioon unionin tullikoodeksin jäsenvaltioille asettamat vaatimukset, aktiivisten asiakkaiden vähäisen määrän sekä Ahvenanmaan tullitoimipaikan vähenevät henkilöstöresurssit henkilöstön siirtyessä käsittelemään sähköisiä ilmoituksia, sopimuksen jatkamiselle ei enää ollut tarvetta, ja sopimus oli irtisanottava.

Ålands Näringsliv rf on esittänyt, että vaihtoehtoisesti Suomen Tulli ja Ruotsin tulliviranomainen voisivat vaihtaa tietoja ja siten mahdollistaa toisessa maassa tehdyn vienti-ilmoituksen tietojen käytön toisessa maassa annettavassa tuonnin tulli-ilmoituksessa.

Tulliviranomaiset ovat kartoittaneet ehdotuksen mukaista toimintatapaa jo aiemmin, mutta sitä ei ole edistetty, koska viennin poistumisen muodollisuudet jäisivät tällöin tekemättä. Menettelyn käyttöönotto edellyttäisi muutoksia sekä unionin tullilainsäädäntöön että Suomen ja Ruotsin tulliviranomaisten tietojärjestelmiin. Nykylainsäädäntö ei mahdollista ehdotuksessa kuvattua tietojenvaihtoa Suomen ja Ruotsin tulliviranomaisten välillä. Tullilainsäädännön mukaan esimerkiksi vienti-ilmoitus on annettava siihen tullitoimipaikkaan, jossa viejän kotipaikka sijaitsee tai jossa tavarat lastataan tai pakataan vientikuljetusta varten. Lisäksi poistumisen muodollisuudet, esittäminen ja poistumisen vahvistaminen jäisivät tekemättä, mikä on vastoin nykyistä unionin tullilainsäädäntöä.

5. Muut asiat

Ahvenanmaan maakunnan hallitus ja Företagarna på Åland rf nostavat lausunnoissaan (9.12.2025 ja 3.11.2025) esille ahvenanmaalaisten kuluttajien kohtaamat ongelmat, kun he tekevät ostoksia verkkokaupoissa. Toisissa jäsenvaltioissa toimivat verkkokaupat eivät välttämättä toimita tavaroita Ahvenanmaalle, tai ne saattavat lisätä hintaan oman maansa arvonlisäveron.

Tämä johtuu usein siitä, että Ahvenanmaa ei kuulu EU:n arvonlisävero- ja valmisteveroalueeseen, mikä tuo myyjälle lisävaatimuksia esimerkiksi tulliselvityksen ja arvonlisäverokäsittelyn osalta. Ongelma ei kuitenkaan liity verotai tullilainsäädäntöön, joten se jää työryhmän toimeksiannon ulkopuolelle.

Tilanteisiin, joissa myyjät asettavat kuluttajakaupassa perusteettomia maarajoituksia, sovelletaan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetusta (EU) 2018/302 (jäljempänä geoblokkausasetus). Sen tarkoituksena on edistää sisämarkkinoiden toimintaa ja kieltää asiakkaiden perusteeton syrjintä kansallisuuden tai asuinpaikan perusteella. Asetus tukee myös Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviä 2006/123/EY, joka edellyttää, etteivät palveluntarjoajat aseta asiakkaille syrjiviä ehtoja näiden asuinpaikan vuoksi, ellei erilaiselle kohtelulle ole objektiivisia perusteita.

Geoblokkausasetus ei kuitenkaan koske verotusta, eikä se velvoita elinkeinonharjoittajia toimittamaan tavaroita tai palveluja kaikkialle EU:n alueelle. Eli kaikkia tuotteita ei välttämättä toimiteta Suomeen. Suomessa geoblokkausasetuksen noudattamista valvoo Kilpailu- ja kuluttajavirasto (KKV), ja tehtävästä vastaa tarkemmin kuluttaja-asiamies.

6. Verorajalla sovellettavat vero- ja tullilainsäädännön yksinkertaistukset

Företagarna på Åland rf on esittänyt lausunnossaan (3.11.2025), että Suomen valtio ei ole pyrkinyt toteuttamaan verorajaa mahdollisimman joustavasti. Ahvenanmaan ja muun Suomen välisellä verorajalla on kuitenkin vuosien saatossa otettu käyttöön lukuisia arvonlisäverotukseen ja tullaukseen liittyviä yksinkertaistuksia ja helpotuksia.

Arvonlisäverovelvollisten rekisteriin merkittyjen tuojien tavaroiden maahantuonnin arvonlisäverotus siirtyi Tullilta Verohallinnolle vuoden 2018 alussa, mikä koski myös Ahvenanmaan verorajaa. Nämä tuojat laskevat ja ilmoittavat maahantuonnista suoritettavan veron ja veron perusteen oma-aloitteisesti arvonlisäveroilmoituksellaan. Maahantuonnin suoritettava vero ja sitä vastaava vähennys kohdistetaan sille kalenterikuukaudelle, jonka aikana tullauspäätös on annettu. Jos tuodut tavarat tulevat kokonaan vähennykseen oikeuttavaan käyttöön, tuonnista ei jää arvonlisäveroa maksettavaksi. Menettely on parantanut yritysten maksuvalmiutta, koska arvonlisävero ei enää sido käyttöpääomaa tullaushetkellä.

Tulliselvitystä on sujuvoitettu kansallisella verorajailmoituksella. Kun tavara luovutetaan vapaaseen liikkeeseen tai asetetaan erityismenettelyyn, siitä on lähtökohtaisesti annettava täyden tietosisällön H1-ilmoitus. Erityisten veroalueiden kanssa käytävässä kaupassa voidaan kuitenkin hyödyntää tuonnin H5-ilmoitusta, jonka tietosisältö on kevyempi. Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä käytettävän H5-ilmoituksen (niin sanottu kansallinen verorajailmoitus)

tietosisältö on vieläkin suppeampi kuin toisen jäsenvaltion ja Ahvenanmaan välisessä valtion rajat ylittävässä kaupassa. Kansallisessa verorajailmoituksessa ei esimerkiksi ilmoiteta tavaroiden nimikkeitä tai tavarankuvauksia. Ilmoittajien hallinnollisen taakan keventämiseksi tästä ilmoituksesta on jätetty pois kaikki sellaiset tiedot, joita lainsäädäntö ei ehdottomasti edellytä.

Tämän lisäksi Tulli mahdollisti syksyllä 2022 antamallaan määräyksellä kaksivaiheisen tulli-ilmoittamisen Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä (Tullin määräys 10/2022 unionitavaroiden tulliselvitysmuodollisuuksista Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisissä tavarakuljetuksissa). Määräyksen mukaan arvonlisäverovelvolliseksi rekisteröitynyt tuojia voi ilmoittaa verorajan ylittävät unionitavarat joko yksivaiheisesti tai kaksivaiheista kausi-ilmoitusmenettelyä hyödyntäen. Kaksivaiheinen menettely keventää hallinnollista taakkaa Ahvenanmaan ja muun Suomen välisessä kaupassa.

Yksivaiheisessa ilmoittamisessa arvonlisäverovelvolliseksi rekisteröitynyt tuojia antaa tavaroista tulli-ilmoituksen viimeistään tavarankuukauden vastaanottamisen yhteydessä. Kaksivaiheinen ilmoitusmenettely perustuu sen sijaan kausi-ilmoitukseen. Ensimmäisessä vaiheessa arvonlisäverovelvolliseksi rekisteröitynyt tuojia kirjaa tavarankuukauden saapuneeksi kirjanpitoonsa esittämävaiheessa ilmoitetun kuljetusasiakirjan tai kauppalaskun tunnistetiedolla. Toisessa vaiheessa arvonlisäverovelvolliseksi rekisteröitynyt tuojia antaa viimeistään tuontikuukauden seuraavan kuukauden viimeisenä päivänä kausi-ilmoituksen. Kausi-ilmoituksella ilmoitetaan enintään kalenterikuukauden aikana yhdeltä myyjältä vastaanotettujen tavaroiden tiedot. Sillä ei kuitenkaan ilmoiteta sellaisten tavaroiden tietoja, joista on jo annettu lähetyskohtainen tulli-ilmoitus.

Asiointia Tullin kanssa helpottaa myös erillislain 22 §:ään perustuva Tullin veroraja-asiakkuus, joka on tarkoitettu tilanteisiin, joissa Ahvenanmaan maakunnan ja muun Suomen välisessä maahantuonnissa veron suorittamisvelvollisuus on välillisellä edustajalla. Tässä tilanteessa välillisen edustajan päämiehenä on luonnollinen henkilö, jonka mahdollisesti harjoittamaan liiketoimintaan tuonti ei liity, tai oikeushenkilö, jota ei ole merkitty arvonlisäverovelvollisten rekisteriin veron suorittamisvelvollisuuden syntymishetkellä ja maahantuonnin verotuksesta vastaa Tulli. Erillislain 22 §:n 3 momentin yksinkertaistetussa menettelyssä Tullin veroraja-asiakkaaksi rekisteröitynyt välillinen edustaja voi ilmoittaa kuukauden aikana maahan tuodut tavarat kootusti yhteenvetoilmoituksella, jolloin myös vero maksetaan keskitetysti.

EU-tasolla kuluttajakauppaa on helpotettu vapaaehtoisilla yhden yhteyspisteen arvonlisäveron erityisjärjestelmillä, jotka yksinkertaistavat veron ilmoittamista ja maksamista. Näiden järjestelmien soveltamisalaa on erillislain 25 b–25 f §:n nojalla kansallisesti laajennettu koskemaan myös Ahvenanmaalla tapahtuvia myyntejä. Arvonlisäverodirektiivin mukaisia erityisjärjestelmiä käyttävät verovelvolliset, joiden tunnistamisjäsenvaltio on muu kuin Suomi, voivat käyttää

Verohallinnon Ahvenanmaan myyntien ilmoittamismenettelyä Ahvenanmaalla tapahtuvien erityisjärjestelmien soveltamisalaan kuuluvien myyntien ilmoittamiseen. Tämän ansiosta ulkomaiset verovelvolliset voivat ilmoittaa Ahvenanmaan myyntinsä ilman, että heidän tarvitsee erikseen rekisteröityä arvonlisäverovelvolliseksi Suomessa.

Kuluttajien arkea on helpotettu myös lehtitilausten osalta. Yksityishenkilöiden ja muiden kuin arvonlisäverovelvollisten rekisteriin merkittyjen oikeushenkilöiden tilaamien lehtien maahantuontiin muualta Suomesta tai muista jäsenvaltioista Ahvenanmaalle säädettiin 1.4.2022 alkaen kevennetty menettely. Erillislain 22 a §:n mukainen valinnainen menettely poikkeaa normaalista lehtikohtaisesta ilmoittamisesta. Kevennetyssä menettelyssä lehtien vastaanottaja antaa ilmoituskauden tuonnista useiden lehtikohtaisten ilmoitusten sijasta kerralla yhden kokoavan ilmoituksen. Ilmoitus annetaan yksittäisestä lehdestä, osasta lehden tilauskautta tai koko tilauskaudelta. Lehdet luovutetaan vapaaseen liikkeeseen jo tuonin yhteydessä ennen veron maksamista. Kevennetyllä menettelyllä helpotettiin lehtiä tilaavien yksityishenkilöiden ja muiden kuin arvonlisäverovelvollisten rekisteriin merkittyjen oikeushenkilöiden sekä Tullin hallinnollista taakkaa.

Lisäksi käytettyjen tavaroiden kaksinkertaisen verotuksen ongelmat on pyritty ratkaisemaan jo vuodesta 2000 lähtien erillislain 18 a §:ssä säädetyllä tuontihuojuennuksella. Käytettyjen tavaroiden kaksinkertainen verotus poistetaan silloin, kun tavara maahantuodaan muualta Suomesta tai muista jäsenvaltioista Ahvenanmaan maakuntaan tai maakunnasta muualle Suomeen. Menettely koskee myös käytettyjen tavaroiden maahantuontia sellaiselta EU:hun kuuluvalta alueelta, johon EU:n tulli- ja verolainsäädännössä sovelletaan vastaavan tyyppisiä poikkeuksia kuin Ahvenanmaahan.

Kaksinkertainen verotus estetään maahantuontivaiheessa myöntämällä käytetyn tavaran maahantuojalle tuontihuojuennus tavaran hankintahintaan sisältyvän piilevän veron perusteella. Menettely koskee tavaroita, joista on hankinnan yhteydessä ollut suoritettava vero, joka edelleen sisältyy tavaran arvoon tuontihetkellä. Huojennusoikeus koskee yksityishenkilöiden samoin kuin ei-verovelvollisten ja verovelvollisten yritysten ja yhteisöjen tuontia. Edellytyksenä on, että maahantuoja voi esittää selvityksen tämän veron määrästä. Menettelyä ei kuitenkaan sovelleta normaaliin uusien tavaroiden kauppaan.

7. Lausuntopalaute kevään 2026 lausuntokierrokselta

Työryhmän alustavasta muistiosta järjestettiin lausuntokierros 23.4.–8.5.2026. Lausuntoa pyydettiin yhteensä kuudelta taholta eli Ahvenanmaan maakunnan hallitukselta, Ahvenanmaan maakuntapäiviltä, Ålands Näringsliv rf:ltä, Åland Post Ab:ltä, Transmar Ab:ltä ja Mariehamns Parti Ab:ltä. Lausuntopyyntö ja saadut

lausunnot ovat nähtävillä julkisessa palvelussa osoitteessa valtioneuvosto.fi/hankkeet tunnuksella VM150:00/2025.

Alustavasta muistiosta antoivat lausunnon Ahvenanmaan maakunnan hallitus sekä Suomen Huolinta- ja Logistiikkaliitto ry (SHLL). Lausunnoissa suhtauduttiin muistioon myönteisesti. Lopullisen työryhmämuistion tekstejä on täydennetty lausuntopalautteen perusteella.

Ahvenanmaan maakunnan hallituksen lausunnossa (6.5.2026) tuotiin esiin se, että useimmissa tullimuodollisuuksien yksinkertaistamiseen ja välilliseen verotukseen liittyvissä kysymyksissä EU:n lainsäädäntö asettaa rajat sille, millaisia helpotuksia ja yksinkertaistuksia on mahdollista tehdä. Lausunnon mukaan nykyisessä sääntelykehyksessä uudistusmahdollisuudet ovat siten unionin tasolla rajalliset. Lausunnossa todettiin yhteenvetona, että verorajan vaikutuksia voidaan helpottaa kansallisella tasolla lähinnä kiinnittämällä huomiota asianmukaisten tietojen antamiseen ja menettelyjen selkeyttämiseen. Sähköistä tiedonvaihtoa koskevan yhteistyön osalta lausunnossa katsottiin, että muistioluonnoksen perusteella ei ole selvää, millä tavalla viennin päättäminen jäisi tekemättä. Lausunnossa esitettiin, että asiaa tutkittaisiin tarkemmin viennin päättämiseen liittyvien haasteiden ratkaisemiseksi.

Maakunnan hallituksen lausunnossa tiedusteltiin EU:n tullikoodeksin puitteissa annettaviin delegoituihin säädöksiin liittyen, mitkä olisivat mahdollisuudet neuvotella komission kanssa delegoiduista säädösehdotuksista tai tehdä ehdotuksia komissiolle. EU:n uuteen tullikoodeksiin liittyen lausunnossa tuotiin esiin toive yhteistyön käynnistämisestä muun Suomen valtionhallinnon kanssa liittyen uuden tullikoodeksin täytäntöönpanoa ja sen delegoituja säädöksiä koskevaan työhön.

8. Johtopäätökset

Suomen liittymisestä Euroopan unioniin tehdyn sopimuksen mukaan Ahvenanmaan maakunta kuuluu EU:n tullialueeseen, mutta Ahvenanmaa ei kuulu EU:n arvonlisävero- eikä valmisteveroalueeseen. EU:ssa sovellettavasta arvonlisäverojärjestelmästä ja veropohjasta säädetään jäsenvaltioita sitovasti arvonlisäverodirektiivissä. Ahvenanmaata pidetään arvonlisäverodirektiivin mukaan arvonlisäverotuksessa kolmantena alueena, joka rinnastetaan kolmansiin maihin. Tavaroiden myynti muualta Suomesta ja muista jäsenvaltioista Ahvenanmaalle verotetaan siten tavarahan maahantuontina ja siihen joudutaan soveltamaan EU:n lainsäädännön mukaisia vientiä ja tuontia koskevia menettelyjä. Ahvenanmaan erityisaseman seurauksena Ahvenanmaan ja EU:n veroalueen välillä on arvonlisä- ja valmisteverotusta koskeva veroraja. EU:n lainsäädännöstä ja Ahvenanmaan erityisasemasta johtuen tavaroiden myyntiä

Ahvenanmaan ja muun Suomen välillä ei ole mahdollista käsitellä verotuksessa kotimaan myyntinä.

Se, että Ahvenanmaa ei kuulu EU:n arvonlisäveroalueeseen aiheuttaa myös sen, että ahvenanmaalaiset yritykset, jotka eivät ole sijoittautuneet EU:hun, eivät voi tehdä palautushakemuksia toisiin EU-maihin Verohallinnon OmaVero-palvelun kautta. Ahvenanmaalle sijoittautuneiden elinkeinonharjoittajien on haettava palautuksia kunkin kohdemaan omien kansallisten menettelyjen mukaisesti. Lausunnoissa mainittujen kaksinkertaisen verotuksen tilanteiden ongelmat, joissa ostaja joutuu maksamaan veron sekä osana tavarahan hintaa että maahantuonnin yhteydessä, johtuvat tyypillisesti myyjän toiminnassa tapahtuneista virheistä. Verohallinto on pyrkinyt ehkäisemään näitä ongelmia ohjeistuksen avulla.

Tavaroiden etämyynnin arvonlisäverotusta koskevat EU:n etämyyntidirektiivien ((EU) 2017/2455 ja (EU) 2019/1995) edellyttämät muutokset tulivat voimaan vuoden 2021 heinäkuun alussa. Yhtenä keskeisimmistä uudistuksista oli vähäarvoisten enintään 22 euron arvoisten tavaralähetysten maahantuonnin verovapauden poistaminen. Muutos koski kaikkia tavaroita ja kaikkia kuluttajia sijoittautumispaikasta riippumatta. Verovapaus antoi kilpailuetua EU:n ulkopuolelta tapahtuvalle etämyynnille suhteessa EU:n ja jäsenvaltioiden sisällä tapahtuvaan myyntiin. Vähäarvoisen tuonnin verottomuus poistettiin yhdenmukaisuuden ja yhdenvertaisuuden vuoksi myös Ahvenanmaalle suuntautuvassa tuonnissa. Muutoksesta aiheutuvan hallinnollisen taakan vähentämiseksi ja tuontimenettelyjen sujuvoittamiseksi niin sanottua maahantuonnin erityisjärjestelmää ja maahantuonnin erityisjärjestelyä sovelletaan soveltuvin osin myös Ahvenanmaalla tapahtuvaan tuontiin.

EU:n tullilainsäädäntö mahdollistaa eräiltä osin menettelyjä koskevia yksinkertaistamistoimenpiteitä. Tähän pohjautuen muun Suomen ja Ahvenanmaan maakunnan välisten tuontimenettelyjen osalta on jo nykyisin olemassa eräitä yksinkertaistuksia, kuten rekisteröidyn veroraja-asiakkaan menettely (verorajamenettely) ja lehtiä koskeva kevennetty menettely. Muun Suomen ja Ahvenanmaan väliset tuonti- ja vientimenettelyt on pyritty toteuttamaan niin sujuviksi kuin EU:n lainsäädännön puitteissa on nykyisin mahdollista.

Tullilainsäädäntöön liittyvien raskaampien lupamenettelyjen tai alueellisten poikkeusten käyttöönottoa ei nähdä tarkoituksenmukaisena. Oma-aloitteista määräämistä koskevaa menettelyä ei ole sovellettu Suomessa tai muualla unionin alueella. Luvan hakeminen on lisäksi yrityksille työlästä eikä se tosiasiallisesti vähentäisi hallinnollista taakkaa. Oma-aloitteista määräämistä koskeva nykyinen säännös myös kumotaan uudistetulla tullikoodeksilla.

Tulli voisi sallia unionitavaroiden asettamisen väliaikaisen maahantuonnin menettelyyn suullisella ilmoituksella delegoidun asetuksen 136 (1)(I) artiklan mukaisesti tietyissä erikseen rajatuissa tilanteissa silloin, kun unionitavaraa

tuodaan Ahvenanmaalle. Tällöin tavaroista ei tarvitsisi antaa vakuutta. Tulli lisää verkkosivuilleen tarkemman ohjeistuksen ja reunaehdot suullisen ilmoittamisen käytöstä.

Tulli selvittää tarkemmin unionin tullikoodeksin 177 artiklan mukaisen nimikkeiden yksinkertaistuksen soveltuvuutta Ahvenanmaan verorajalla, kun unionitavara tuodaan toisesta jäsenvaltiosta Ahvenanmaalle ja antaa päätöksen ja tarkemmat ohjeet yksinkertaistuksen soveltuvuudesta.

Tulli pyrkii jatkuvasti helpottamaan asiakkaiden asiointia ohjeistuksellaan. Tulli tulee lisäämään verkkosivuilleen tarkemmat ohjeet siitä, millä edellytyksillä yksinkertaistettua kansallista verorajailmoitusta voidaan soveltaa. Lisäksi Tulli kiinnittää huomiota arkaluontoisten laboratorionäytteiden käsittelyyn. Jotta näytteet eivät joutuisi virheellisesti tulliselvitysprosessiin, Tulli lisää Ahvenanmaata koskeville sivuilleen viittauksen olemassa olevaan DNA-testien tullaushjeeseen tai laatii aiheesta uuden, kohdennetun ohjeen.

9. Unionin tullireformi ja Ahvenanmaan verorajalla noudatettavat tullimuodollisuudet

Euroopan unionin tulliliiton toiminnan uudistamista koskevaan tullireformiksi nimettyyn lainsäädäntöpakettiin sisältyy ehdotus unionin uudeksi tullikoodeksiksi, joka voimaan- ja sovellettavaksi tullessaan kumoaa voimassa olevan unionin tullikoodeksin (EU) 952/2013. Uudesta tullikoodeksista on 26.3.2026 saavutettu neuvoston, Euroopan parlamentin ja komission välisissä kolmikantaneuvotteluissa sopimus. Säädöksen teksti on vielä lakiteknisesti tarkistettava ja käännettävä kaikille unionin virallisille kielille ennen sen lopullista hyväksymistä. Euroopan parlamentin ja neuvoston odotetaan hyväksyvän uuden tullikoodeksin kuluvaan vuoden syyskuussa, jonka jälkeen se julkaistaan unionin virallisessa lehdessä.

Nykyistä vastaavat, verorajamenettelyiden sujuvuuden mahdollistavat tullikoodeksin säännökset tulevat myös uuteen tullikoodeksiin, sen 1 artiklan 4 kohtaan ja 4 artiklaan. Ahvenanmaan verorajalla sovellettavista tullimuodollisuuksista säädettäisiin jatkossakin tarkemmin komission delegoidulla asetuksella.

Uusi tullikoodeksi tulee voimaan seuraavana päivänä siitä, kun se on julkaistu unionin virallisessa lehdessä, mutta se tulee vaiheittain sovellettavaksi. Valtaosa uuden tullikoodeksin säännöksistä, mukaan lukien Ahvenanmaan verorajalla sovellettavia tullimenettelyjä koskevat säännökset, tulevat sovellettaviksi 12 kuukauden kuluttua uudistetun tullikoodeksin voimaantulosta, tämänhetkisen arvion mukaan syyskuussa 2027.

Voimassa olevaa tullikoodeksia täydentävien komission delegoidun asetuksen sekä täytäntöönpanoasetuksen säännökset eivät kumoudu nykyisen tullikoodeksin kumoutumisen myötä, vaan niiden soveltamista jatketaan uuden

tullikoodeksin voimaantulon jälkeen siihen saakka, kunnes ne kumotaan uusilla komission asetuksilla. Toisin sanoen, Ahvenanmaan verorajan tullimuodollisuuksia koskevien tullikoodeksin delegoidun asetuksen säännösten ja verorajaliikenteeseen sovellettavien täytäntöönpanoasetuksen säännösten soveltaminen ei automaattisesti lakkaa uuden tullikoodeksin soveltamisen alkaessa.

Vielä ei ole tiedossa, missä aikataulussa tullikoodeksin delegoidun asetuksen ja täytäntöönpanoasetuksen säännöksiä uudistetaan. Uudistetun tullikoodeksin laajuuden ja joidenkin sen keskeisten uudistusten, kuten unionin uuden tullidatakeskuksen (EU Customs Data Hub), myöhäisemmän ja osin vaiheistetun käyttöön ottamisen (vuosina 2028, 2031 ja 2034) vuoksi on mahdollista, että myös delegoitua asetusta ja täytäntöönpanoasetusta uudistetaan vaiheittain sitä mukaa, kun uudistusten soveltamisen aloittaminen sitä edellyttää. Jatkotyön osalta on keskeistä selvittää komissiosta missä aikataulussa ja laajuudessa asetusmuutosten valmistelu aloitetaan.

Delegoitu asetusta ja täytäntöönpanoasetus ovat komission säädöksiä, joiden valmisteluun ja hyväksymiseen jäsenvaltiot osallistuvat. Suomea uutta tullikoodeksia täydentävän delegoidun asetuksen ja täytäntöönpanoasetuksen muutosten käsittelyssä komission työryhmissä edustaa ensi sijassa Tulli, joka vastaa myös käsiteltävien asioiden kansallisesta valmistelusta.

Kuten uudistetun tullikoodeksin käsittelyssä, myös uuden tullikoodeksin 4 artiklassa tarkoitettuja Ahvenanmaan verorajalla sovellettavia tullimuodollisuuksia koskevien delegoidun asetuksen muutosten käsittelyssä yksi Suomen prioriteettiasia tulee olemaan Ahvenanmaan verorajamenettelyiden sujuvuuden turvaaminen. Sen lisäksi, että delegoidun asetuksen muutoksissa pyritään turvaamaan nykyisten yksinkertaistusten säilyttäminen, pyritään myös selvittämään miltä osin uudistus, erityisesti EU:n tullidatakeskuksen hyödyntäminen, voisi mahdollistaa uusien menettely-yksinkertaistusten käyttöönoton Ahvenanmaan verorajalla. Komission delegoitua asetusta ja täytäntöönpanoasetusta koskevien Suomen kannanottojen valmistelussa huolehditaan maakunnan mahdollisuudesta osallistua valmisteluun silloin, kun säännöshdotukset koskevat Ahvenanmaan verorajalla sovellettavia menettelyjä.